ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

26. 7. 1985. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVI • 60 ДИН • БРОЈ 1752

Веровали или не!

ТЕНКОВИ

КОЈЕ СУ ФРАНЦУЗИ КОРИСТИЛИ У БОРБАМА У I СВЕТСКОМ РАТУ КАСНИЈЕ СУ, УМЕСТО КОЊА, СЛУЖИЛИ ЗА ТЕГЉЕЊЕ ШЛЕПОВА ПО КАНАЛИМА.

КАРЛ ФРИДРИХ ЦЕРФ

(1782-1845)

БИО ЈЕ 21 ГОДИНУ ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР КРАЉЕВСКЕ ОПЕРЕ У БЕРЛИНУ. ЗА ТО ВРЕМЕ ЦЕРФ НИКАД НИЈЕ НАУЧИО ДА ЧИТА И ПИШЕ. СВА ПИСМА ЧИТАО МУ ЈЕ ЊЕГОВ СЕКРЕТАР, КОМЕ ЈЕ ЦЕРФ СТАВЉАО ВАТУ У УШИ ДА НЕ БИ ЧУО ОНО ШТО ГЛАСНО ЧИТА.

ЛАВОВИ СА ДРВЕЋА

МАЛИ МАЈМУНИ ТАМАРИНИ КОЈИ ЖИВЕ САМО У БАХИЈИ, У БРАЗИЛУ, ИМАЈУ ЗЛАТНО-ЖУТУ ГРИВУ ПА ЗАТО ВЕОМА ЛИЧЕ НА ЛАВА.

ЛУЈ VI ДЕБЕЛИ КРАЉ ФРАНЦУСКЕ ОД 1108-1137 ПОСЛЕДЊИХ 25 ГОДИНА ЖИВОТА СПАВАО ЈЕ СВАКЕ НОЋИ САМО ЈЕДАН ЧАС.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● туристи који опседају Везув „запушили” су његов кратер разноразним ђубретом, па је због тога ангажовано двеста алпиниста и спелеолога са задатком да га очисте. Шта све нису пронашли: поломљени намештај, каросерије аутомоби-

ла... Ипак, највише је конзерви, боца, амбалаже, тетрапака. Рачуна се да ће екипа имати посла за наредних двадесет година.

● ● ● кад би вода из свих мора и океана одједном испарила, на дну би остало толико соли да би се од ње могао израдити зид који би опасао целу нашу планету око екватора. Математичаре није мрзело да израчунају и његове размере: био би дебео километар, а висок 280 метара.

● ● ● у Швајцарској лети стављају кравама на главу неку врсту шешира да би давале више млека: наиме, то су плоче од пластичне масе посуте инсектицидима тако да муве и остале бубице и кукци не могу да им досађују, узнемиравају их и ометају у „прављењу” драгоценог напитка.

● ● ● рибу је најбоље чувати на температури од −3°Ц а не на −30 као што се досад чинило. До тог закључка дошли су јапански стручњаци. На овај начин много се мање мења састав беланчевина у риби, боље се чува њен укус а при том се уштеди 60 посто енергије.

● ● ● претпоставља се да би на Тритону, сателиту планете Нептун, који је покривен течним азотом и на коме влада температура од −218°Ц могли да постоје континенти или бар ледени брегови који плове по непрегледном азотном пространству.

● ● ● у близини сеоцета Клајневелк, у источној Саксонији, подиже се „Парк диносауруса”. На површини од два хектара биће постављене огромне фигуре рептила који су живели у мезозоику и палеозоику, израђене од армираног бетона. Највиши од њих дугачки су девет метара а тешки 15 тона.

● ● ● јапански етнографи израчунали су, помоћу компјутера, да је у праисторији на јапанским острвима живело свега 22 хиљаде људи, две хиљаде година касније њихов број је порастао на 106 хиљада. Данас у Јапану живи 120 милиона људи.

● ● ● бор звани „ламберта” који расте на падинама планинског ланца Сијера Неваде, у савезним државама Орегону и Калифорнији, има стабло дебело више од метра. Његова бујна круна достиже у висину и педесет метара, а шишарке су му дуже од 50 центиметара.

АКАДЕМИК СЕ ПЛАШИО ПРОМАЈЕ

КРАЉУ КРАЉЕВО, ПРОФЕСОРУ ПУЊЕНЕ ТИКВИЦЕ

ГИГА ГЕРШИЋ БИО ЈЕ ЧОВЕК НА СВОЈУ РУКУ. ЈЕДНОМ ПРИЛИКОМ ЗА КРАЉЕВОМ ГОЗБОМ НИЈЕ ХТЕО ДА ЈЕДЕ СВЕ ДОК ДВОРСКА КОЛА НИСУ ОД КУЋЕ ДОНЕЛА ЊЕГОВО ОМИЉЕНО ЈЕЛО

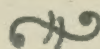

Право име било му је Глигорије, али га је већина старих Београђана знала као професора Гигу Гершића. Предавао је на Високој школи. Највише времена проводио је у чаршији дружећи се с кафеџијама, трговцима, књижевницима, књижарима...

У кафане је залазио због друштва али није велики љубитељ капљице. Волео је да игра карте па је, понекад, због њих остајао до зоре.

Погледајте човека, господо судије!

Једном је Гершић играо карте у „Гранду" од десет увече до девет изјутра. Око осам часова устао је лепушкаст младић и извинио се што мора да прекине игру. Гершић је подигао поглед и упитао:

– Због чега нас напуштате, млади човече?

– Имам испит у девет!

– А, код кога, молићу, – остао је упоран Гершић.

– Па, код вас, професоре.

Гершић је наредио студенту да седне, испитао га на лицу места, и то веома строго, уписао му у индекс тројку и игра је настављена.

Младић Мијат Мијатовић касније је постао познати адвокат и певач народних песама.

Гершић је изабран за професора на Великој школи у Београду кад је имао само двадесет четири године. Брзо су уочене његове способности. Био је веома образован, знао неколико страних језика, прочуо се као сјајан беседник. Важио је као највећи зналац међународног права. За живота је написао неколико изврсних књига. Примљен је и у Српску академију наука.

Кад год је влада била у кризи позвала би Гершића у помоћ да размрси неки правнички чвор и спор. Он је био један од писаца Устава од 1878. После повлачења Милана Обреновића постављен је за министра правде. Гершић, међутим, није волео власт. Највећи део живота провео је у свађи с политичарима и режимом. То му није тешко падало јер је био мајстор речи, добар писац и велики козер. Био је веома слободоуман и зато често на мети властодржаца.

После гушења тимочке буне Гершић је изведен пред суд као члан радикалског Главног одбора. Догодило се да му је суђено заједно с доајеном српског новинарства Пером Тодоровићем. Пера је веома држао до изгледа и бојио је редовно своју седу косу. У затвору су седе власи надјачале боју. На запрепашћење присутних у судници се појавио као овца. Гиги Гершићу није то промакло и јавио се за реч:

– Погледајте човека, господо судије! – показао је руком на Перу Тодоровића. – За ноћ је оседео! Ето видљиве последице страха који сте унели у наше душе!

Осим картања, пушења, лепих одела и ћаскања са женама много је волео да спава. Вечито је каснио. Јурили су га студенти да им потпише индекс, кројачи да проба одело, портири да га подсете на предавања...

Да га не ухвати цуг

Био је особењак. Смртно се плашио промаје. Непрестано је говорио да је Београд град с највећом промајом на свету. Није хтео да уђе у слушаоницу док студенти добро не затворе прозоре и врата да га „не ухвати цуг"! Осети ли макар дашак, Гершић се одмах враћао кући.

Осим промаје, Гершићу је сметала и врућина. Није престајао да се хлади лепезом од слонове кости.

Понашао се по своме. Није се одрицао навика. Једном приликом позван је у двор да да правни савет краљу Александру Обреновићу. Краљ га је задржавао на ручку. Гершић је захвалио и одбио позив. Његов секретар, преплашен, давао је очима знак Гершићу да пристане. Професор се правио да не примећује знак. Краљ је био упоран:

– Али, зашто, господине Гершићу, да нисте болесни?

– Ни говора, Ваше Величанство! Здрав сам к'о дрен и гладан к'о вук. Али, жена ми је данас спремила моје омиљено јело пуњене тиквице!

Краљ се насмејао и наредио да дворска кола оду до Гершићеве куће и донесу пуњене тиквице. Тек тада професор је пристао да руча с владаром.

Плашећи се промаје Гига Гершић није ишао ни на летовање као остали свет. Када је Стеван Сремац умро изненада усред лета 1906. у Сокобањи, Гершић се једини од академика затекао у Београду. Њему је пало у дужност да се у име Српске академије наука опрости од Сремца. О томе је обавештен само час раније. Жена му је на брзину испеглала одело и он се довезао пред Саборну цркву у последњем тренутку. Ипак, одржао је један од најлепших говора.

Професор Гига Гершић је умро 1918. Било му је седамдесет шест година. Пријатељи су му у ковчег ставили лепезу, кутију цигарета и нови шпил карата.

М. Тодоровић

Илустровао: Драган Руменчић

ДОГАЂАЈ КОЈИ ЈЕ РАЗБЕСНЕО ГЕРИНГА

САМО ЈЕ НЕБО СЛОБОДНО

Сусрет Михаила Девјатаева (десно) и Ивана Кривоногова, данас јединих живих учесника акције. Девјатаев, херој Совјетског Савеза, недавно је написао књигу „Бекство из пакла" у којој је до танчина описао подвиг десеторице.

У бази Пенеминде на острвцету Узедом у Балтичком мору 8. фебруар 1945. није се много разликовао од претходних дана. Немци су испробавали нове авионе чији је задатак био да до границе домета носе Хитлерово тајно оружје, ракете ФАУ-2 и испаљују их према британској престоници. Касније ће, веровао је фирер, моћи да нападне и сам Њујорк. Ракетним центром руководио је Вернер фон Браун.

Пилоте је предводио тридесеттрогодишњи ас Карл-Хајнц Грауденц на „хејнкелу-111" са уписаним иницијалима „Г. А.". Десетине „хејнкела", „јункерса" и „месершмита" налазиле су се у Пенеминдеу који је, разумљиво, био заштићен јаком противавионском артиљеријом. Разлог: савезници су све чешће засипали базу бомбама.

Карл-Хајнц Грауденц управо је довршавао ручак кад је зазвонио телефон. С друге стране жице чуо се осоран глас начелника противавионске артиљерије:

– Ко то код твојих узлеће као врана?

– Код мене нико није полетео!

– Није? – кисело се насмејао начелник. – Па малопре сам догледом видео твог „хејнкела"... На трупу Г. А...

Већ следећег тренутка пилот је џипом појурио према стајанци где је оставио авион. Уместо њега, само навлаке за моторе и држачи точкова. Цептећи од беса наредио је да се пошаљу ловци, сви који су у бази и да се Г. А. врати или без милости обори. Сат касније ловци су се вратили. Од Г. А. ни трага.

Немачки ваздухопловни ас тромим кораком се упутио према телефону, о догађају је морао да обавести Берлин. Сазнавши за нестанак авиона из тајне базе, Геринг је побеснео и обећао да ће кривце обесити. Пет дана касније са Борманом долетео је у Пенеминде. Како је Карл-Хајнц Грауденц извукао живу главу, остала је загонетка. Вероватно му је опроштено због ранијих подвига, а и Геринг се мало смирио кад су га слагали да су авион оборили над морем. После десет дана утврђено је да један од бегунаца није био, како је стајало у списку логораша, учитељ Григориј Никитенко већ пилот Михаил Девјатаев.

Нови број – 104533

Пилот Михаил Девјатаев, 13. јула 1944. пратио је на ловцу ескадрилу бомбардера према Лавову. Из облака га је изненадио немачки „месершмит" па је пилот погођени авион напустио искочивши падобраном. Немци су њега и остале заробљенике упутили у један логор на западу и сместили их у бараку коју су претходно испразнили пославши Јевреје у оближњи крематоријум. И њих је, највероватније, чекао исти пут.

Бежати, и то што пре. Боље је умрети покушавајући бекство него мирно, као јагње, чекати да смрт сама дође. Неколико завереника, међу њима и Михаил Девјатаев, одлучили су да прокопају тунел од бараке до иза жичане ограде. Месецима су кашикама и чинијама копали голи да им се на оделу не би видела земља. Већ су стигли до самог краја кад их је неко издао. Зашто их нису стрељали Девјатаев не уме ни данас да објасни. Упутили су их у Заксенхаузен, један од најстрашнијих логора.

Ако је оно што је дотад доживео Михаил Девјатаев личило на предворје пакла, Заксенхаузен је био сам пакао. Одавде, и буквално, није било излаза. Логораши су умирали од исцрпљености, батина или глади. Због скученог простора Немци су свакодневно у крематоријум слали групе људи, и опет је било јако тесно. Стално су пристизали нови заробљеници. Сви у логору били су подељени на две групе: „осуђени на смрт" и „кажњеници". Шансу да преживе нису имали ни ови други, једина разлика је била што су „осуђени на смрт" били ближи смрти.

Седећи на столици док га је брица шишао „на нуларицу", Девјатаев је чуо тих глас:

– Због чега си овде? – питао га је брица, старац.

– Тунел... покушај бекства...

– То је стрељање!

Минут-два после разговора у бараци је, пред очима многих, стражар лопатом убио логораша зато што се овај усудио да запали цигарету пред њим. Трупло је лежало поред зида. Ту се одмах нашао и брица и,поновно тихо, запитао Девјатаева:

– Јеси ли добио број? Дај! Дај брже...

Не схватајући о чему се ради, пилот је скинуо с врата плочицу с бројем и дао је брици. Овај се хитро нагнуо над леш и још хитрије Девјатаеву тутнуо у руку нову плочицу са бројем – 104533.

– Упамти, сад си други човек – рекао му је. – Више ниси „осуђен на смрт" неко „кажњеник". Презиме ти је уписано на хартији.

Тако је пилот Михаил Девјатаев постао Григориј Никитенко, учитељ из Даринце.

Одлука

Крајем 1944. део заробљеника из Заксенхаузена упућен је возом у непознато. Кад су после три дана отворили врата вагона, половина више није била жива. Пред командантом новог логора, једва стојећи, постројило се око 300 живих скелета.Међу њима и Михаил Девјатаев. Као далеки одјек чуо је речи:

– О бекству и не размишљајте. Одавде нико није побегао и неће побећи!

Новопридошли логораши одмах су схватили да су стигли надомак мора – видели су галебове а влажан ветар увлачио се до кости. „Староседеоци" су их посаветовали да, не чекајући, одмах скидају одећу са умрлих, то ће их спасти од хладноће. И још нешто су брзо схватили: налазе се близу важне војне базе из које су правећи буку сваке вече полетали авиони носећи ракете или су, пак, оне самостално летеле остављајући за собом светао траг.

Логор војних заробљеника у Пенеминдеу мало се, по условима живота, разликовао од оног у Заксенхаузену. И овде човеков живот није био на цени. „Учитељ из Даринце" одређен је да ради на аеродрому са групом заробљеника: правили су склоништа, затрпавали кратере које су направиле бомбе савезничких авиона, чистили снег с писте. А поред њега авиони, мноштво њих. Кад би се докопао једног...

Тако се код Девјатаева и зачела идеја о бекству авионом. С њом је упознао и четворицу заробљеника, па су сви добили задатак да пажљиво осматрају и памте све детаље који ће им помоћи да покушају бег. Пажњу им је, врло брзо, привукао двомоторни тешки бомбардер „хејнкел-111" са њима непознатим словима на трупу – Г. А. Летео је чешће од других, а механичари су га одмах пунили горивом чим би атерирао. Поред тога, око њега су се стално врзмали људи у цивилним оделима – очигледно су нешто важно испитивали.

Пилот Михаил Девјатаев (у логору учитељ Григориј Никитенко) већ је смислио план освајања авиона и одлучио да лети према мору, тамо где ће најлакше умаћи потери. Међутим, није знао да ли ће у тренуцима који живот значе умети да упали и покрене летелицу, да се снађе за командама. Тада ће секунди одлучивати. Кад би само уграбио прилику да ба-

– И НЕ ПОМИШЉАЈТЕ НА БЕКСТВО. ОДАВДЕ НИКО НИКАД НИЈЕ ПОБЕГАО И НЕЋЕ ПОБЕЋИ! – РЕКАО ЈЕ НОВОПРИДОШЛИМ ЗАРОБЉЕНИЦИМА КОМАНДАНТ ЛОГОРА У ТАЈНОЈ НЕМАЧКОЈ БАЗИ ПЕНЕМИНДЕ ИЗ КОЈЕ СУ ЛЕТЕЛЕ ПО ЗЛУ ПОЗНАТЕ РАКЕТЕ ФАУ-1 И ФАУ-2

ци поглед на командну таблу авиона који је дотад гледао само у ваздуху?

Тачно у подне

Помогао му је случај. Чистећи снег на стајанци љубопитљиво је загледао „хејнкела" сличног оном с којим су завереници намеравали да побегну. Уто је наишао један пилот и, видећи радознао поглед логораша, позвао га да и унутра види какве машине поседује „права" раса. Надмено се осмехујући показао му је како се пали авион, покрећу оба мотора и онда је све то демонстрирао.

Завереницима је још једино преостало да одреде дан кад ће кренути у акцију. Знали су само да мора бити облачан да би могли да се склоне од ловаца који ће, највероватније, одмах кренути у потеру за њима. Били су свесни ризика: могла је, на пример, да их изненади стража кад крену према летелици, да Девјатаев не може да упали авион, да у њему не буде довољно горива и много тога још. Шансе су биле једна према сто.

У међувремену у бази Пенеминде Немци су појачали надзор над заробљеницима. Мало-мало, па некој од група по десет дана нису давали храну, бесни што су их савезници све чешће засипали бомбама. Десетодневно гладовање уз напоран рад ретко је ко од логораша могао да преживи. Кад је стигао ред на групу завереника, одлучили су да беже, и то одмах, сутра.

Ујутру 8. фебруара 1945. Девјатаев је у строју рекао Волођи Соколову, који је предводио логораше одређене за рад на аеродрому, да изабере групу од десетак поузданих људи и да их уз пут, ако је могуће, упозна са завером. Група је, по договору, радила тако да се, како се ближило подне, примицала писти, односно стјанци „хејнкела-111" – Г. А.

Тачно у 12 часова техничко особље кренуло је на ручак. Остао је само дежурни стражар који је прозебле руке грејао на ватри.Завереници су били неких двеста корачаја од „хејнкела". Али, кад је Соколов требало да крампом удари стражара, поколебао се тражећи од Девјатаева да читаву акцију одложе за сутра. У том тренутку Иван Кривоногов замахнуо је лопатом и стражар је био на земљи, располућене главе.

Фрицеви, напоље!

Високи Петар Кутигин скинуо је шињел с мртвог стражара, ставио његову капу, окачио пушку о раме и повео групу од девет „заробљеника" према летелици. Док су се остали брзо укрцавали у „хејнкел-111", двојица су скидала футроле с мотора и ослобађала точкове. Девјатаев је без муке упалио оба мотора и авион је кренуо. Под пуним гасом Г. А. је грабио према крају писте, али никако да се одлепи. Пилот-заробљеник је пред самим морем успео да открије палицу за подизање летелице.

Г. А. се брзо подигао до облака летећи изнад мора према северу. Петнаестак минута касније умало да страдају. Наишли су на конвој бродова који су пратили немачки авиони. Један „месершмит" се издвојио и пред уздрхталим путницима Г. А. направио петљу, па онда другу: Немац је нешто покушавао да им каже. Девјатаев је у последњем тренутку приметио да је заборавио да увуче стајни трап. Махањем крила захвалио је Немцу који се брзо изгубио.

Бегунци су тражили од пилота да лети право за Москву заборављајући да је авион са немачким ознакама, да неће тек тако проћи совјетску противваздушну одбрану. И нису прошли. Кад су већ летели дубоко над копном, наишли су на конвој возила и тенкова. Војници су панично потражили спас у јарку поред пута. Истовремено се огласила противваздушна ватра и десни мотор Г. А. се задимио. Наглим заокретом Девјатаев је успео да угаси пламичак који се појавио, али је летелица почела да губи висину.

На срећу, испод њих је било велико поље и Г. А. се, опасно поскакујући и правећи дубоку бразду за собом, некако приземио са угруваним путницима. С пушкама на готовс одмах су их опколили артиљерци 61. армије:

– Фрицеви, напоље – викнуо је један на немачком. – Предајте се, немате куд!

Ускоро су бегунци били на рукама сојветских војника који су их носили према армијској болници. Ниједан од њих није имао више од четрдесетак килограма.

* * *

Од десеторице бегунаца данас су живи само Михаил Девјатаев и Иван Кривоногов и обојица су недавно, на позив власти Немачке Демократске Републике, посетили Пенеминде, сада велик индустријски град.

П. М.

Илустровао: Брана Јовановић

ОДАКЛЕ ИМЕНА АМЕРИЧКИМ ★ ★ ★ САВЕЗНИМ ДРЖАВАМА

МАСАЧУСЕТС ВОЛИ АЈДАХО

ТЕШКО ДА БИ НЕКО ОД НАШИХ, АЛИ И АМЕРИЧКИХ, ЧИТАЛАЦА СХВАТИО ДА ОВАЈ НАСЛОВ, У СТВАРИ, ЗНАЧИ: „ПЛЕМЕ ВЕЛИКОГ БРЕГА ВОЛИ ЛОСОС". ПОРЕКЛО НАЗИВА ВЕЋИНЕ ОД 50 ДРЖАВА САД ЗАПРАВО ОТКРИВА БРОЈНЕ И РАЗНОВРСНЕ УТИЦАЈЕ КОЈЕ ЈЕ У СВОЈОЈ ИСТОРИЈИ ПРИМАО НОВИ СВЕТ

У свакој бољој енциклопедији под једницом „Индијанци" обавезно стоји да су прастановници Американце достигли висок ступањ културе у Средњој и Јужној Америци, у Северној веома развили земљорадњу и гајили многе усеве који су доцније пренети у Европу и на остале континенте: кукуруз, кромпир, пасуљ, дуван.

Почетак краја њихове, по многима; блиставе цивилизације почиње доласком досељеника из Европе. Посебно у Северној Америци где су од 16. до 19. века немилосрдно прогањани и на крају готово истребљени.

Међутим, Индијанци су умногоме задужили Америку. Овде ћемо, ипак, говорити само о називима америчких савезних држава којима су Индијанци кумовали. Уз пут ће бити и речи о утицају досељеника на имена америчких савезних држава.

Велики чамац за храбре ратнике

Ваљало би, свакако, почети од **Индијане** која је још 1816. добила име по, разуме се, Индијанцима. Слично је и порекло назива **Оклахоме**, што на индијанском значи „црвен народ". Захваљујући управо називима неких савезних америчких држава, сачувала су се имена ишчезлих индијанских племена. Рецимо, **Алабама** је добила име по некад јако бројном народу Алибама. **Дакота – Северна** и **Јужна –** по истоименом племену. **Арканзас** по племену Алканса из народа Квапо. **Јута** се од 1890. зове по Јутама. „Племе Великог брега" је дослован превод са индијанског савезне америчке државе **Масачусетс**. Племе Хо јако је волело риболов, посебно лосос „ида" (на енглеском: idaho) па отуд и назив **Ајдахо**.

Многе америчке савезне државе своје данашње име добиле су по индијанским називима за географске појмове. Ненадмашни јахачи су крстарили пространствима **Вајоминга** (на индијанском: велика равница), **Кентакија** (прерија) и **Висконсина** (дословно: крај у коме расте трава).

Као и за многе народе, и за Индијанце је вода нека врста светиње па стога не треба да чуди што чак шест америчких савезних држава у свом имену има различите воде. На пример, **Мисисипи** је „велика река", **Мичиген** отприлике „велика вода", **Минесота** „мутна вода", **Охајо** је „лепа река", **Небраска** је богомдана за непливаче јер је „плитка река". Сијукси су кумовали **Аризони** која, по њима, значи „мали извор".

Рекордер међу кумовима је, по свој прилици, индијанско племе Алгонкин. Чак четири назива америчких савезних држава су потекла од њих: **Конектикат** је „с оне стране дуге реке", **Орегон** значи „лепа вода", **Мисури** – „велики чамац", а **Илиноис** на индијанском представља „храбре ратнике".

Из наведених имена може се закључити да је Америка за Индијанце некад била права **Ајова** („лепа земља"). Уосталом, кумовали су именима 22 савезне америчке државе, од 50 колико их данас има у САД.

Наравно, нису само Индијанци историја Сједињених Америчких Држава. Не бар кад говоримо о називима држава. И други староседеоци су ту умешали своје прсте. **Аљаска** је добила име по ескимској речи „алкшак" – велика земља, док **Хаваји** на полинежанском значе „домовину" или „велико острво".

Девичанска краљица

Кад су староседеоци могли да кумују много чему, зашто не би и досељеници. Пре свега најбројнији – Енглези. Њихови називи нису сликовити као, на пример, индијански али су се ипак задржали до данас. **Њу Хемшир** није баш оригинално, име је по покрајини Хемшир у Енглеској уз додатак њу (нови). Слично је и са **Њу Џерсијем**, по острву Џерси у Ламаншу. Без обзира колико је Нови свет био леп и велик, досељеници су, и на овај начин, патили од носталгије.

Енглески лорд Де ла Вер, гувернер провинције Вирџиније од 1610, био је очигледно јако утицајан јер је по њему назив добила и држава **Делавер**. Слично је и са војводом од Јорка који је 1664. постао гувернер покрајине која је дотад била под влашћу холандског краља, отуд и **Њујорк**. Мало је познато чиме је енглеска краљица Мери, супруга Чарлса I, толико задужила досељенике да по њеном имену назову државу **Мериленд**.

Ривалство између Енглеза и Француза није престало ни у Новом свету, али су ови други – кад је реч о називима држава – оставили много скромнији траг: **Вермонт** (зелена планина) и **Лујзијана**, вероватно по Лујзи, некој од краљица. Холанђани су кумовали само једној америчкој савезној држави – **Род Ајленд**. Она је по њима „црвено острво".

Шпанци су у освајању Новог света били више наклоњени Средњој и Јужној Америци, али ни Северну нису остављали на миру. **Колорадо** је, кажу, њихов назив, **Невада** на шпанском значи „земља покривена снегом", **Тексас** је назив за индијанска племена. Што се тиче **Калифорније**, она је настала захваљујући шпанској легенди о краљици Калифе. И, најзад, данас би вероватно мало ко знао за шпанског морепловца Понса де Леонеа да дотични није на сам дан празника Цветна недеља (Пасцуа флорида) открио копно које је, сасвим природно, добило име **Флорида**.

'Ајд, како-тако за имена староседелаца и досељеника, ал' шта рећи за давно изумрли језик – латински. И Латине који су вековима били далеко од Новог света. Објашњење је ипак једноставно: у средњовековној Европи латински је био, посебно у црквама, у широкој употреби па су досељеници са Старог континента у Новом свету то узели у обзир.

Елем, **Џорџија** је добила име по имену британског краља Џорџа II, а **Каролина (Северна и Јужна)** у славу краљева Чарлса I и Чарлса II. Енглеска краљица Елизабета I имала је надимак „девичанска краљица" (на латинском: virgin) па отуд и **Вирџинија** и **Западна Вирџинија**. Виљем Пен је био далеко од краљевског достојанства али је 1681. основао колонију која је, врло брзо, по њему и добила име **Пенсилванија**, у преводу: Пенова шумовита земља. И назив **Монтане** је латинског порекла а значи „планинска земља".

Било како било, једно је ипак извесно: називи америчких савезних држава су само један у низу утицаја којима је био изложен Нови свет, што од староседелаца што од досељеника различитих националности и култура. Данас су потомци Индијанаца, Ескима, Полинежана, Енглеза, Француза, Шпанаца, Немаца једноставно и само – Американци.

Зоран Лазаревић

Илустровао: Зоран Петканић Петко

ЗАБАВНИКОВ КВИЗ

КУБЛАЈ-КАН ЈЕДЕ КИКИРИКИ

1. Амерички писац јерменског порекла звао се:
   - а) **Карајан**
   - б) **Микојан**
   - в) **Саројан**

2. Светлост се у вакууму креће брзином од:
   - а) **360 000 километара у секунду**
   - б) **300 000 километара у секунду**
   - в) **3000 километара у секунду**

3. Који је војсковођа изговорио чувене речи: „Дођох, видех, победих!" (Veni, vidi, vici)?
   - а) **Октавијан Август**
   - б) **Јулије Цезар**
   - в) **Марко Антоније**

4. Конформизам значи:
   - а) **прилагодљивост, прихватање идеологије, нечијег мишљења**
   - б) **разумевање и слагање с нечијим идејама**
   - в) **љубав према удобности, односно комфору**

5. Право име Мерилин Монро било је:
   - а) **Мерилин Монро**
   - б) **Лора Фин**
   - в) **Норма Џин**

6. „Политикин забавник" излази већ:
   - а) **50 година**
   - б) **46 година**
   - в) **35 година**

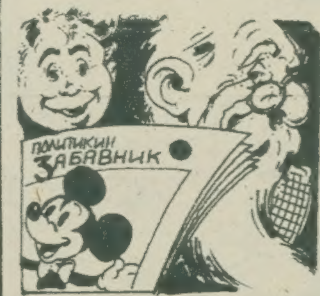

7. Прва телевизијска станица почела је код нас да емитује програм 1956. године у:
   - а) **Загребу**
   - б) **Београду**
   - в) **Љубљани**

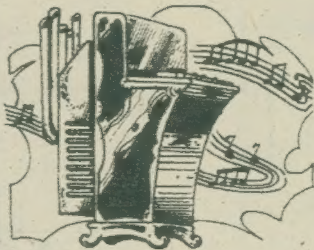

8. Претеча клавира, који је усавршен тек почетком 19. века, био је:
   - а) **клавичембало или клавсен**
   - б) **клавикорд или кларсен**
   - в) **клавичембало или кларсен**

9. Плод кикирикија расте:
   - а) **на дрвету**
   - б) **под земљом**
   - в) **по жбуновима**

10. Нил Армстронг био је први човек који је ступио на Месец:
    - а) **1967. године**
    - б) **1968. године**
    - в) **1969. године**

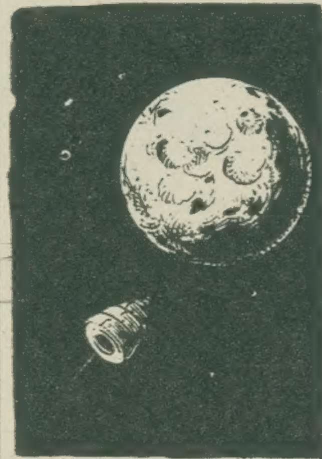

11. Вучјак је:
    - а) **немачки овчарски пас**
    - б) **немачки птичар**
    - в) **немачки полицијски пас**

12. Шпански национални музеј у Мадриду, једна од најзначајнијих галерија у свету, зове се:
    - а) **Пардо**
    - б) **Прадо**
    - в) **Падро**

13. Кублај-кан, Џингис-канов унук, био је:
    - а) **кинески цар**
    - б) **јапански цар**
    - в) **монголски цар**

14. Аутор велике Коњичке фигуре, посвећене миру, пред зградом Уједињених нација је наш вајар:
    - а) **Иван Мештровић**
    - б) **Антун Аугустинчић**
    - в) **Тома Росандић**

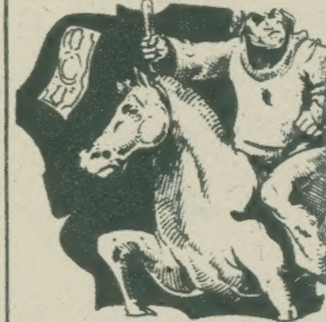

15. Цртач познатог стрипа „Корто Малтезе" је:
    - а) **Хуго Прат**
    - б) **Јаковити**
    - в) **Душан Вукотић**

Решење:

1. в; 2. б; 3. б; 4. а; 5. в; 6. б; 7. а; 8. а; 9. б; 10. в; 11. а; 12. б; 13. а; 14. б; 15. а.

Илустровао Димитрије Костић

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

За читање наглас

Алберто Моравија

ЉУБАВНА БАНКА

Кад сам једне вечери чуо на телефону Ђустинов глас који ми је говорио: „Алесандро, сутра је недеља, јеси ли за један излет у природу?" неколико тренутака од изненађења нисам могао да дођем до речи. Ђустино је, наиме, мада има добру жељезару недалеко од мог бара у Виа Паниспернии, циција каквих има мало, цицција која вероватно осећа грижу савести и због ваздуха који удише, па да може, удисао би га ограничено само да уштеди на даху. Запитах га сав збуњен: „А како ћемо на излет? Он одговори: „Мојим аутом". Поново се изненадих: „Зар ти имаш ауто?" „Купио сам га пре месец дана". „Зар ти возиш ауто?" „Свакако, да ми није до тога, зашто бих га куповао". Укратко, пошто мину збуњеност првог часа, договорисмо се да се сутрадан састанемо у мом бару.

Колико нас је било? Било нас је петоро: Ђустино, ја, моја жена Флора, Јоле, њена пријатељица, плава бедевија којој је Флора хтела да нађе мужа, Освалдо, непоправљив очајник, трговачки помоћник кога је Јоле, трговачка помоћница у истој продавници платна, сматрала својим вереником. То што је Ђустино имућан нежења, одлучио да купи ауто удари одмах у главу Флори. Такве су вам жене: чим им се пружи прилика, већ сплеткаре: „Ђустино је човек који одговара Јоли. Сутра ћемо за време излета удесити веридбу"...

Возили смо се десетак километара, а онда, на једном раскршћу, где је била бензинска станица и кућица продавца бензина, ауто изгуби брзину, склизну и одједном се заустави. „Понестало је бензина", рече Ђустино показујући на показивач горива „треба купити десет литара". Сви се изненадисмо, јер иако смо знали да је Ђустино цицција, нисмо очекивали да ће се то тако брзо показати. Јоле прикри подругљив осмех и промрси: „Чудновато". Ђустино ми рече глумећи збуњеност: „Алесандро, плати ти па ћемо после обрачунати". То је најнепријатније дирнуло Флору јер се клела Јоли да Ђустина, откад је купио ауто, не треба више сматрати цицијом. Најзад платих; за то време Ђустино се претварао као да нешто претражује у мотору, а Освалдо, увек спреман за шалу викну: „Какав бензин? Ко је икад тврдио да је за вожњу аутом потребан бензин? Зар му не би била добра и свежа вода"...

„..И тако стигосмо у Кастелгандолфо, кренусмо путем око језера кроз прекрасну шуму с пожутелим лишћем и заустависмо се пред рестораном. Док је Ђустино смештао ауто, приметих да су се Јоле и Освалдо одвојили па разговарају и смеју се али ми се то не учини важним. Уђусмо у ресторан и пођосмо право на терасу, па како је ред, остадосмо часак-два занесени лепотом језера које је подсећало на модар извор који се усекао у зеленило, замагљен сунцем. Одједном се појави конобар и стаде, па обичају, набрајати: „Које добро јело да вам спремимо? Имамо богат избор: посебну врсту макарона – домаћи специјалитет, печене пилиће на „ђаволски начин", језерске пастрмке, шеве и свињске џигерице. Које добро јело да вам спремимо?" Ђустино, како је ушао у ресторан, укочио се и збунио као да је колац прогутао па рече дигавши руку: „Полако, је се не осећам добро, боли ме желудац узећу супу и доста". Да ли вам је јасно: Ђустино није хтео да плаћа за све, а није хтео ни за себе много да троши. Тада се јави Освалдо: „Штета што се не осећате добро. Хтео сам вас позвати... Уосталом, треба да знате: плаћам за све". И да то докаже, извади новчаник и размахну по ваздуху новчаницом од десет хиљада лира. Да сте видели Ђустина! Гледа он Освалда, гледа нас, гледа конобара, па ће онда: „Е, па добро, размислио сам... најпосле, јело ми можда неће наудити, напротив... јешћу све што и ви будете јели". Мислио сам да ће Јоле уграбити прилику па га поново пецнути због цицијашлука; напротив, она изненади све нас изјавом: „Врло добро, господине Ђустино, послушајте, једите и не брините, видећете да ћете се после боље осећати". Тај разложан, готово срдачан начин, свидео се Ђустину који ипак болећиво примети: „Јешћу од свега, али само мало... " Нато ће Јоле одлучно: „Не, ви морате много да једете, штавише наручићу ја. Дакле, обилну порцију макарона, затим три добро печена пилета с прженим кромпиром и салатом... а као слаткиш енглески бисквит у крему... и донесите коју флашу вина, али да је добро... не разводњено".

Ручак је више него успео. Били смо сами на овој тераси пред језером, али смо галамили као да нас је бар двадесетак...

Стиже, мало затим, конобар с дугим рачуном, пуним крупних бројки и с много нула. Освалдо га не погледа, извади новчаницу, а онда рече с једва приметним осмехом: „Па ви се шалите". Освалдо, готово увређен, запита: „Ма шта кажете? Каква шала?" На то ће конобар: „То је рекламна новчаница... зар не видите шта на њој пише. Љубавна банка, десет хиљада пољубаца". Освалдо дохвати новчаницу, погледа је па после рече: „Тачно... мора да сам забуном узео... на жалост, друге немам... Погледајте, новчаник је празан."

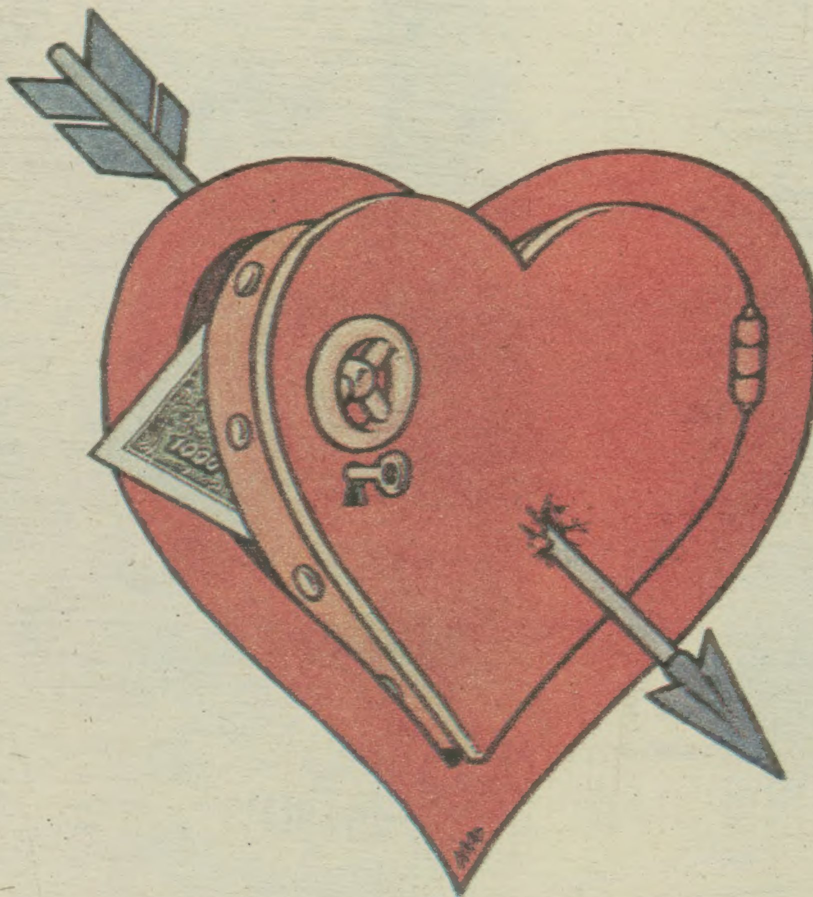

● НАСТАВАК НА СТР. 10 ●

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

Сада би требало да се нађе писац комедија па да исприча шта се после догодило. Ја за то немам дара.

Јолу спопаде такав напад смеха да је готово пала са столице понављајући: „Сад ће Ђустина сигурно поново спопасти болови у желуцу". А и Флора, премда јој је то било непријатно, није могла да се уздржи од смеха; ја сам се, на крају крајева, забављао; Освалдо је, напротив, упорно настојао да одигра улогу утученог човека. Што се Ђустина тиче, он најпре пребледе, затим поцрвене, па поново пребледе, а онда поче да замуцкује: „Какве су то подвале?" „Где смо ми то? Ја нећу да платим па морао и умрети, ни пребијене паре да платим". Освалдо, који се и даље шалио, стаде га уверавати: „Платите ви, господине, за све... а онда ћемо у Риму обрачунати". Ђустино се овај пут наљути на њега: „Ћути ти, невољо, светска гладнице, ако нећеш...", а Освалдо, бесан, одсече: „Шта ако нећу? Само храбро напред, да вас видимо... уосталом, немојте ми говорити ти, нисмо браћа, чини ми се". Заплашен, Ђустино слегну раменима и понови: „У реду, али не плаћам ни новчића".

Мени се сажали кад га видех како пати па непромишљено изланух: „Е, па добро, пустимо то, платићу ја". Али Флора упаде сасвим непредвиђено: „Не, нећеш ти ништа платити, или тачније – како ти имаш бар, а Ђустино дућан, платите обојица, сваки по пола. А ви, Ђустино, престаните и стидите се: јели сте, па зашто сад нећете да платите?" То су биле озбиљне речи изречене озбиљним гласом, које је требало послушати без поговора. Тада Ђустино, помирен са судбином погну главу, извади новчаник и, једну по једну, с болном спорошћу циције који се опрашта са сваким новчићем који мора да потроши, извуче хиљадарке и стотинарке, колико је био његов део трошка, и спусти их на сто. Окрутна Јоле га запита: „Да ли вам је непријатно, еј?" А Ђустино ће на то: „Не, само ми је жао што сам пошао на излет с људима као што сте ви".

Увреда се односила на све. Прва се увреди Јоле која устаде и рече: „Зар тако? Ми се враћамо у Рим аутобусом... идемо, Освалдо". А затим ће Флора: „Ево и мене... ти, Алесандро можеш да се вратиш с Ђустином". Најзад се и ја јавих: „Не, чекајте ме, ево и мог дела. Ђустино, до виђења и срећан повратак". Укратко, четворо нас изађосмо из гостионице оставивши Ђустина на тераси, самог за столом на који је већ падао сутон, испред гомиле пара за рачун... ■

ШТА ЈЕ НАГНАЛО ИГОА ДА СТАНЕ У ОДБРАНУ СРБА

ВАРОШ БЕЗ ЖИВЕ ДУШЕ

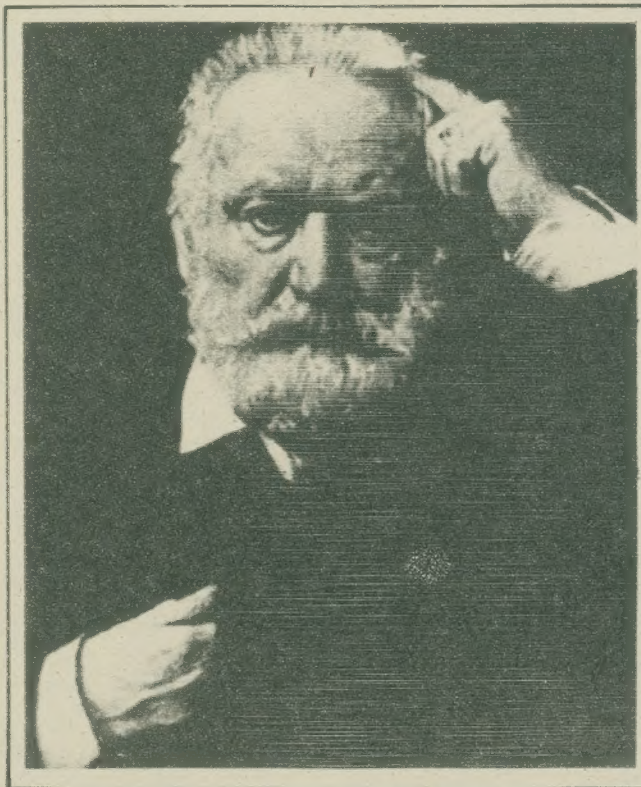

НАШИ ИЗВОРИ О ТУРСКИМ ЗЛОДЕЛИМА НАД МИРНИМ СТАНОВНИШТВОМ

Недавно смо писали (у броју 1748), о апелу Виктора Игоа, којим је велики писац устао у одбрану Срба од турских злодела.

Не може тачно да се зна из којих је извора велики писац сазнао за страдање недужног становништва, али муке српског народа у то време описали су многи.

Кад је 1876. године апел „За Србију" објављен, избио је српско-турски рат.

Већ у прокламацијама кнеза Милана Обреновића „Мом драгом народу", која је писана 30. јуна 1876. када је Србија објавила рат Турској, види се да терор и покољ нису били само слика ратних дана.

У прокламацији се каже:

„Браћо, година је дана скоро како ви трпите ове крваве призоре на својој драгој земљи, коју су нам очеви скупом крвљу откупили. Не само поједини срезови, но и читави окрузи погранични, морали су без одмора излетати на границу да своје имање отимљу из руку разбојничких и да заштићавају живот својих породица. Узалуд су остајали кораци које је влада моја чинила код отоманских власти,па и код саме Пор-

Поред многих европских листова, и енглески недељник „Илустрејтид Лондон њуз" доноси у лето и јесен 1876. године цртеже и написе о догађајима у Србији од својих специјалних известилаца. Неке од њих Турци су хапсили и једва су се спасли смакнућа. Илустратор Виљем Симпсон, очевидац злочина над невиним народом, овако је представио напад обесних башибозука на једно српско село.

те. Оружани упади нису престали, а војска турска и даље је држала Србију у опседнутом стању, под којим се зауставио сваки трговачки обрт, престала свака привредна радња, тако да смо морали прибегавати ванредним мерама да спасемо остатак народне привреде од крајње пропасти. Иако нисмо у рату, ми подносимо све штетне последице рата".

Пред очима Европе

Међутим, иако се неупоредиво малобројнија и много слабије наоружана српска војска јуначки борила, нарочито у тешким биткама на брдима Ђунис и Шуматовац код Алексинца, Србија је у овом српско-турском рату поражена. Изузетна храброст једне мале земље да се срчано одупре таквој сили као што је Турска одјекнула је широм Европе. Али, европски народи су из новина и дипломатских извештаја сазнали и за нечувене покоље и пљачке турских војника над немоћним и невиним житељима Србије. Деветог августа 1876. године објављено је у европској штампи писмо Јована Ристића, српског министра спољних послова, о турским злоделима у Србији. Поред осталог, Ристић саопштава и следеће:

„Што се рањених тиче, они између њих које нисмо могли понети собом, сакаћени су и опљачкани, уколико нису поубијани од ових савремених варвара који служе Турску под именом Черкеза и башибозука. Од времена Џингис-кана Европа није видела ништа слично овоме. Турска влада не војује против српске војске, она је поставила себи за циљ истребљење самог српског народа: она опустошава земљу и витла мачем и огњем и тамо где никаквој борби нема места. Ово је, једном речи, обнова варварских најезда, са нераздвојним од њих свирепоствима и грозотама".

Овај вапај није у Европи могао да остане без одјека, нарочито кад је доспео до таквог заљубљеника у правду и човека какав је био Виктор Иго, који ускоро објављује свој чувени апел „За Србију". Истина, велики писац се још од младости занимао за наше земље и народе, нашу културу и историју, али је своју нескривену љубав овим прогласом показао на сав глас.

Кад се упореде подаци из апела „За Србију" са документима о страдањима српског народа у рату 1876. године, сасвим је јасно да је Иго располагао веродостојним изворима и сазнањима. Међутим, великан светске књижевности ипак није могао да у свој напис утка мноштво других података о тадашњем мучењу живља у Србији.

Куће без фуруна и прозора

Следеће, 1877. године, у Новом Саду се појављује књига „Ратне белешке добровољца Милутина Спасића" у којој учесник окончаног рата пише о подвизима српских војника и страдању насеља и њихових житеља.

„У Алексинац сам стигао једно пред вече", бележи Милутин Спасић. „У Србији има доиста лепих положаја, али положај у ком лежи Алексинац – таквог нисам нигде видео... После је Алексинац једна од најлепших, највећих и најживљих вароши у Србији. Тај Алексинац изгледао је сад да плачеш. Ушо сам у прву кућу, та је била без фуруне, без прозора, врата или намештаја. Ништа него кров и четири избушена зида, па је и под извађен... Ето, како је та кућа изгледала, тако изгледаше и остале... Ако је само понеко успео главу да изнесе, све друго је остало неизнешено. И то су све Турци извукли до последње фуруне, до последње даске, до последњег јексера. И иконе из цркве су изнели, па и звона су скинули да носе, али за њих нису имали више времена. Оставили су их насред цркве. Иначе су сокаци и куће изгледали к'о свињци ил' још горе, а смрдило је страховито. Што су Турци наше мртваце из гробова вадили, што су коње мртве и други смрад остављали по кућама или по сокацима, то су имали на сваки начин намеру да кугу за собом оставе... У Алексинцу беше један батаљон добровољаца – они ће знати како им је тамо било живети – ја сам побегао из њега. Нигде да нађем места да поштено преноћим, нигде да купим хлеба или што друго. Од грађана нигде никог...

У позадини Игоовог апела „За Србију" стајала је црна сенка смрти.

ИЗ РАТА У РАТ

У жељи да помогне босанско-херцеговачким устаницима и надајући се да ће тако да подигне на устанак све балканске народе, Србија 30. јуна 1876. године објављује рат Турској. У томе је добила подршку Русије, која у Србију шаље свог изасланика генерала Михаила Черњајева. Генерал Черњајев је примио српско држављанство и постао командант прво моравске, а затим Моравско-тимочке војске, односно један од најзначајнијих личности у овом рату. Истовремено је Србија склопила савез са Црном Гором и дала јој као помоћ 40.000 дуката, од 70.000 колико је износила српска државна готовина. У склопу припрема за рат у Србији је извршена и допуна организације војске, која је, у ствари, била народна, без потребне обуке и дисциплине, наоружана застарелим типовима пушака и топова. Мобилизовано је укупно 124.000 људи, који су, уз 5.000 добровољаца из Турске, Русије, Бугарске и Италије, груписани у моравску, књажевачку, тимочку, крајинску, ибарску и дринску војску и крушевачки одред.

Насупрот њој налазила се стална и савремено опремљена турска војска са укупно 133.000 војника и 20.000 башибозука, ислужених војника познатих по пљачки. (Башибозук на турском значи „покварена глава".) Кад се овој војсци дода 25.000 смештених у Босни, затим 15.000 из околине Сјенице и Нове Вароши, 18.000 код Новог Пазара, 15.000 код Видина, 35.000 код Ниша и појачање од 25.000 из Бугарске и Тракије, Турци су имали 286.000 војника!

Ратне операције почеле су 2. јула 1876. године. И поред успеха или огорченог отпора у неким окршајима, као на Шуматовцу, Адровцу, Кревету, Ђунису, Великом Шиљеговцу и Јавору, српска војска је морала да се повлачи. Због неуспеха на фронту, положај Србије је постао критичан, па је Турска, на захтев Русије, прихватила примирје 1. новембра 1876. Међутим, и за време овог примирја, Србија се припремала за рат. Последњег дана фебруара 1877. године склопљен је мир да би исте године, 13. децембра Србија Турској поново објавила рат који је окончан познатим Санстефанским миром.

Припремио: Иван Лончар

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

ПАРТИЗАНСКИ ДИВЕРЗАНТИ У ЉУБЉАНИ

ВОС непријатељу натрљао нос

ЉУБЉАНСКИ ИЛЕГАЛЦИ СУ ИНЈЕКЦИЈАМА УЂУТКАЛИ ОКУПАТОРСКУ РАДИО-СТАНИЦУ КОЈА СЕ УПРАВО СПРЕМАЛА ДА СОЛИ ПАМЕТ СЛОВЕНЦИМА

Окупаторима Љубљане није давала мира Варносно-обвешчална служба – ВОС (безбедно-обавештајна).

У августу 1941. године омладинац Јоже Недог добио је задатак да спречи емисију фашистичке радио-станице EIAR која је била смештена у љубљанском „Неботичнику". Наиме, за 11. август најављена је емисија у којој ће бити одржано предавање о великој мисији двехиљадугодишње италијанске културе међу културно заосталим Словенцима...

Јоже Недог, као вођа борбене омладинске групе, морао је сам да смисли најефикаснији начин да се радио-станица онеспособи. Ступио је у везу са чланом ОФ (Освободилне фронте) Јулијем Глихом, поштанским електромонтером. јер је знао да је Глиха својевремено монтирао предајник EIAR-а на крову „Неботичника". С пуним поверењем Недог је рекао Глихи какву намеру има. Био је то минимум ризика међу илегалцима без којег се није могло. Но, таква су била правила конспирације: причај што мање, а питај само оно што је неопходно.

– Хајдемо! – рекао је Глиха и повео Недога у шетњу до пасажа који је пред рестораном „Дај-дам" водио у „Неботичник". У пасажу, над вратима на којима је стајао натпис EIAR, била је стаклена надстрешница. Изнад надстрешнице, на око три метра изнад тротоара, видела су се два оловна кабла са изолацијом.

– Ако пресечеш оне каблове – рекао је Глиха Недогу – емисије неће бити: Само, ако их пресечеш, Лахи (Италијани) ће лако открити где је квар... Види шта ћеш. А сад, здраво. И срећно!

Стручњак налази решење

Исте вечери Недог је још једном обишао пасаж. С њим је сад био члан борбене групе инжењер Јоже Валентинчич. Показао му је каблове и рекао:

– Од олова су... Ти си стручњак, па смисли како да их пресечемо, али да се то не види бар неколико сати.. Углавном, сутра увече EIAR мора да занеми. Ти ћеш са мном у акцију, а поведи још неког да нам чува стражу.

Валентинчич је кришом још једном погледао каблове и са осмехом процедио:

– Не брини, већ имам идеју. Кад и где се налазимо?

– Сутра, сат пре полицијског часа у „Дај-даму"!

Одмах затим су се разишли.

Сутрадан је у познати љубљански ресторан „Дај-дам" ушао инжењер Валентинчич са високим омладинцем Јожом Долхаром. Недог, који је већ стајао код шанка, знао је момка као члана борбене групе у Доњој Шишки.

Двојица се прикључише Недогу, наручише пиво и пошто су установили да нико од присутних не обраћа посебну пажњу на њих, инжењер Валентинчич напола отвори актн-ташну коју је донео са собом и полугласно рече Недогу:

– Погледај! Овде имаш шило и шприц за инјекције... У шприцу је акумулаторска киселина. Шилом треба да пробушиш изолацију на кабловима, а онда ћеш кроз рупице убризгати киселину. После десетак минута киселина ће појести каблове, а споља се ништа неће видети.

Недог испи пиво испред себе, плати и лагано пође напоље. Исто су учинили и Валентинчич и Долхар. Али, пред улазом у пасаж „Неботичника" стајао је италијански стражар.

– И на другој страни је један – рече полугласно Недог, а онда поче да се нападно смеје, као да је испричао неки виц.

Друга двојица прихватише и тако су, претварајући се да су добро расположени пролазници, мирно прошли поред стражара. После неколико корака већ су били под оном стакленом надстрешницом, испод натписа EIAR. Дугачки Долхар се наслони на зид, склопи руке у „лоповске мердевине" и одлучно рече Недогу:

– Пењи се! Брже!

Тек тада се Недог присети зашто је инжењер довео овог кракатог момка..

Долхар је подигао Недога до надстрешнице и овај се, узевши ташну са алатом, задас нашао сам испред оловних каблова. Недог прободе изолацију на оба кабла и шприцом поче да убризгава киселину. Из рупице покуља плавичасти, отужан дим.

Као у мишоловци

Вратио је алатке у ташну и погледао доле, али Валентинчича и Долхара тамо више није било. Уместо њих, ту се врзмао стражар који је до малопре био испред пасажа. Недог се притајио. Размишљао је како да се извуче из ове мишоловке. Ако скочи сада доле, пашће право пред стражара. Да скочи на њега? Не, засад не... Стражар је био замишљен, незаинтересовано је гледао некуд испред себе.

Млади диверзант већ се опоравио од првог шока и приметио да изнад надстрешнице и каблова постоји мали позор. Лагано је скинуо ципеле, ставио их у џепове сакоа и, кад се стражар окренуо леђима, устао и руком гурнуо окно. Прозор се отвори, био је само притворен. Недог се ухвати рукама за оквир и нађе се у полумрачној и пустој канцеларији студија EIAR-а! Пошто ништа сумњиво није чуо из суседних просторија, омладинац се осмели да отвори врата канцеларије. Водила су у ходник и на степениште. Недог шмугну и поче да се пење, јер је знао да се улазна врата закључавају. Тако је стигао до поткровља и ту се шћућурио у мрачном углу.

Знао је да фашистичка радио-станица има вечерњу емисију одмах после полицијског часа. До тог тренутка остаје још тридесетак минута... Пошто досад није откривена саботажа, вероватно и неће бити док техничари и спикери не почну да раде. А у том тренутку улазна врата ће бити откључана. То је његова једина шанса...

Петнаест минута пре полицијског часа Недог се обуо, дотерао фризуру, поправио крагну на кошуљи и хладнокрвно, као да је неки ревносни чиновник који се дуже задржао на послу у једној од канцеларија, кренуо доле. Код улазних врата било му је јасно да је пожурио: споља су се чули гласови и шкљоцање кључа. Недог јурну назад, а нешто касније, опет мирно и лагано, пође доле глумећи окаснелог чиновника. Изађе на улицу без страха. Полицијски час је почео али он је имао пропусницу. Фалсификовану, наравно. Свратио је у „Дај-дам" да се, после свега, окрепи једним пићем.

За шанком су, међу проређеним гостима, стајали инжењер Валентинчич и Долхар.

Емисија о културном утицају фашистичке Италије на Словенце није емитована. Стручњаци EIAR-а данима су тражили квар. Радио-станица је уђуткана.

Месец дана касније, 10. септембра 1941, високи комесар Емилио Грациоли издао је наредбу број 67 којом се оснивају ванредни војни судови и уводи смртна казна.

Б. Б.

Илустровао Ненад Мирковић

БИОСКОП БАЈФОРД ПРИКАЗУЈЕ

МАУЗОЛЕЈ ЗА МУВУ

Обична мува није нам нимало пожељан гост; у ствари, чинимо све да бисмо је се отарасили. Последња ствар која би икоме пала на памет је да муву прогласи за кућног љубимца. Али, римски песник Вергилије није имао такво мишљење. За муву, која је била његово миљенче, када је угинула приредио је раскошну сахрану. Позвао је много уважених личности, изнајмио оркестар а сам прочитао неколико песама које је написао надахнут овим догађајем. Мува је коначно сахрањена у управо подигнути маузолеј.

Цела ова чудна приредба стајала је Вергилија баснословну суму новца. А зашто је он све то учинио? Био је, додуше, познат као човек који ужива у свему чудовишном, али пре ће бити да је томе био разлог то што је песник чуо императоров план да одузме земљу од богатих и подели их ратним ветеранима. Једини изузетак који је поштовао закон било је земљиште на коме је неко сахрањен – у то се није смело дирати! Вергилије је за свој посед тражио изузеће, позивајући се на мувин маузолеј – и добио парницу.

Тако је једна обична кућна мува спасла иметак своме господару!

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО У ИДУЋИ ПЕТАК

Ако још увек безуспешно покушавате да распоредите 12 новчића тако да они чине квадрат, чија ће свака страна да садржи пет новчића, ово је тренутак када ћемо вас решити беде!

Од осам новчића начините квадрат као што показује наш цртеж. Затим преостала четири новчића спустите на сваки од четири новчића у четири угла. Тако ћете имати у свакомреду по пет новчића, зар не?

Проблем за данас је неупоредиво лакши. Замислите да сте возач аутобуса Градског саобраћајног... Аутобус излази из гараже празан. На првој станици уђу жена и двоје деце. На другој уђу човек и две жене. На трећој станици изађу две жене, а уђу три војника. На следећој станици изађе двоје деце, али нико не уђе. Питање гласи: Како се зове возач аутобуса?

Претпостављамо да ћете се досетити у чему је штос, од прве, али испробајте ово на вашим друговима, јер цела загонетка изгледа много боље кад се исприча а питање постави усмено!

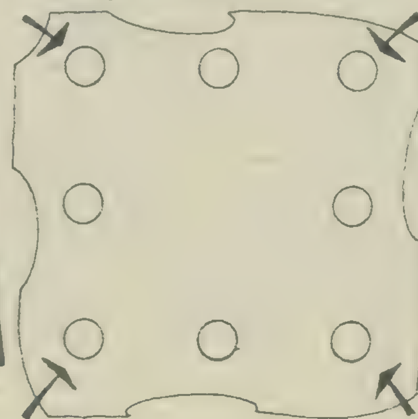

МАЛА ШАЛА

Узми петодинарку и покажи је својим друговима. Затим, једном од њих реци да ћеш петодинарку ставити на неко место у соби где ће сви моћи да је виде, сем њега, јер ћеш га ти подврћи хипнози и онемогућити му да види ма колико се трудио.

Маши му петодинарком испред очију неко време, а онда му је стави на врх главе. Тада ће петодинарку моћи да виде сви сем њега, твоје жртве!

УПОЗНАЈТЕ СЕ С МОНА ЛИЗОМ

Вечито питање које се односи на Леонардов славни портрет гласи: шта значи тај њен тајанствени осмех којим се смеши стиснутих усана? По некима, она жали за смрћу своје тек рођене девојчице, по другима сањари о своме љубавнику, док је за неке њен израз слика и прилика особе која пати пошто су јој извадили зуб! Али било да је Мона Лизу нешто мучило или је радовало – трајало је дуго. Леонарду је требало четири године (1503-1507) да би својом кичицом овековечио осмех Лизе дел Ђоконде.

Најчувенији од свих сликарских модела на свету, Мона Лиза је рођена у многочланој сиромашној напуљској породици. Трећа жена Франческа Ђоконде, фирентинског трговца, који је био 19 година старији од ње постала је 1495. Сматрајући себе за љубитеља и заштитника уметника, Ђоконда је наручио од Леонарда портрет своје младе супруге, за који је већ нашао почасно место на зиду њихове простране трпезарије. Зашто је Леонарду било потребно толико времена да би завршио ову слику нико не зна, зна се само да је Ђоконда изгубио стрпљење. Четири године је заиста било предуго! Забранио је Лизи да даље позира, одбио да плати поруџбину, и нашао други украс за трпезаријски зид.

Али, Леонарда то није обесхрабрило. Однео је Мона Лизин портрет у Париз и продао га краљу Франсоа I који га је изложио у Лувру, где, сем кратког периода између 1911. и 1913. год. кад је био украден, стоји све до данас и измамљује код посматрача дивљење – и питање: зашто се она тако осмехује?

ДР ШЕРЛОК ХОЛМС

Конан Дојлов Шерлок Холмс је измишљена личност, али се његов карактер ипак заснива на једној правој особи. Артур Конан Дојл је студирао медицину код чувеног хирурга и предавача др Џозефа Бела (1837-1911) на Универзитету у Единбургу. Исти је имао изванредну способност да после само једног погледа на потпуног незнанца, закључи много о његовом животу и навикама. Ово је оставило снажан утисак на младог Артура. Неколико година касније он је одлучио: узећу и развићу његов метод закључивања кад будем градио лик детектива-научника, који и најтеже случајеве уме да реши на свој, јединствен, начин.

ЈАБУКА – СВЕДОК ОПТУЖБЕ

Упола поједена јабука сорте златни делишес, постала је чувена 11. децембра 1977, када је сопственим снагама уловила криминалца! Трећег априла 1976. један паликућа изазвао је на северу Енглеске пожар, у коме је страдао пословни блок зграда и била начињена велика материјална штета. Једна просторија је ипак остала читава и у њој је полиција пронашла јабуку која је само једанпут загрижена. Али, за полицију је и то било довољно. Јабуку су сместа однели Џону Фарнесу у Ливерпул – водећем светском експерту за отиске загрижаја. Јабука је, као драгоцени траг, сместа стављена у теглу са течношћу за конзервирање...

После пет дана, полиција је привела човека по имену Карл Џонсон, који је живео у близини и који је код полиције већ био убележен као могући паликућа. Он се заклињао да није крив, а полиција није имала правих доказа против њега. Али, тако је било све док га нису приморали да да отисак загрижаја. Тада су установили да су овај загрижај и онај на јабуци истоветни, укључујући и отисак једног врло необично заобљеног зуба, као и једног који штрчи. Суочен са овим чињеницама, Џонсон је признао да је јео јабуку у тренутку кад је подметнуо пожар! Ухапшен је а касније и осуђен. Био је први човек који је осуђен на основу доказа које је пружио његов загрижај. Могућност да два човека имају исте зубе је као и са отисцима прстију, 2,5 милиона према 1!

РЕКЛИ СУ.......... О ЗУБИМА

СЕРВАНТЕС: Сваки зуб у човековој глави драгоценији му је од драгог камена...

ХИГИЈЕНИЧАР – 17. столеће: – Неопходно је зубе чистити често, нарочито после обеда, али никако иглом, или не дај боже врхом ножа – и никад за трпезом!

ШКОТСКА ПОСЛОВИЦА: Не показуј зубе ако не можеш да уједеш!

МИЛА И ТИМОТИ БАЈФОРД

ВАЉДА НИСИ ТАМО ГДЕ СИ...

Једна ожалошћена породица из калифорнијског града Глендејла опростила се од свог драгог покојника следећим написом на венцу:

ДРАГИ ХАРИ, НАДАМО СЕ ДА НИСИ ТАМО ГДЕ СУМЊАМО ДА ЈЕСИ. ■

КАЗНА ДОБРОГ БОГА

Неки млади композитор замолио је једном приликом тада већ остарелог француског композитора Камија Сен-Санса да му да свој суд о сонати коју је компоновао. Мада му је већ отпрве било јасно да је дело безвредно, Сен-Санс га је без иједне примедбе саслушао до краја и наставио да ћути све док га младић није сам упитао за мишљење. На то је стари композитор дубоко уздахнуо и рекао:

– Кад сам ја пре отприлике пола века био у вашим годинама, и сам сам писао такву музику. Сада вас је добри Бог послао мени да ме казни. ■

ЉУБАВ, АХ ЉУБАВ!

Породица Лаудичине Морселино на све начине покушала је да спречи њену романсу с Розаријем Малакринисем. Сметало им је што је Розарио старији седам година.

Заљубљени су се састајали кришом. И то током две године. Али, с обзиром да су у малом месту – тајна љубав није могла дуго да се сачува. Једне ноћи она је покупила свој мираз – 40 крава и 20 златника и одбегла са изабраником свог срца.

Морселинови су, кад су открили да њихове Лаудичине нема, сместа обавестили полицију. Међутим, кад су „голупчићи" пронађени, било је касно. Они су се већ венчали. Лаудичина је разбеснелим члановима своје породице одбрусила да у седамдесет другој години живота ваљда зна шта ради. ■

ПОСАО ЈЕ ПОСАО

Нипошто се не може рећи да је Напуљ најбезбедније место на овом свету, али је зато сасвим извесно да су неки његови житељи изразито пословни људи. Ово је на сопственој кожи искусио туриста који се у току вожње толико спријатељио са таксистом да га је позвао на пријатељску чашицу пића. Таксиста је драге воље прихватио позив, испио пиће и када су поново сели у кола објаснио странцу да му дугује додатних 3400 лира: толико је, док су они пијуцкали и ћаскали, таксиметар откуцао.

Пријатељство за пријатељство, а вожња за паре. ■

Е, ТО НИПОШТО НЕ МОГУ

Гост је гост и треба га поштовати чак и када се понаша крајње необично. Држећи се овог правила, портир једног хотела у Лос Анђелесу неко је време ћутке гледао како један гост у рану зору из све снаге трчи укруг – унутар обртних улазних врата хотела. Гост је наставио да трчи, али зато портир није могао да се уздржи. Зауставио га је и учтиво упитао шта то ради.

– Ништа – одговорио је овај – ја увек претрчим два километра пре доручка.

– Зашто онда не трчите на улици?

– Е, то нипошто не бих могао. Очекујем важан телефонски позив. ■

СУПРУГА ИЛИ ПРА-ПРА УНУКА

Гулам Кадир, стотридесетогодишњи Пакистанац (толико бар тврди да му је година) недавно се оженио по трећи пут. У томе можда и не би било ничег чудног да Гулам није изабрао жену скоро читав век млађу од себе! Тако се догодило да његов најстарији син има деведесет година а да је изабраница Гуламовог срца напунила тек тридесет седам лета. ■

БУЂЕЊЕ МЕСЕЧИНЕ

Месечарство је опака бољка, поготово уколико човек живи сам, а уз то још и на неком од виших спратова. Игора ван Бурена из Брисела је његов лекар на врло једноставан начин и за свагда решио тешке море: саветовао му је да читавом дужином поред кревета држи алуминијумску фолију. Чим Игор ван Бурен дотакне хладну фолију босим ногама, пробуди се. ■

НА КРЕВЕТУ, ЛЕТ, ЛЕТ!

Њујорчанин Боб Бенет уносио је повећи кревет у лифт. Са двадесетог спрата требало је да га спусти до приземља. У тренутку док је маневрисао том грдосијом, лифт је, не зна се из којих разлога, пропао. Не би у томе било ништа страшно да у провалију која се „отворила" није полетео наравно заједно с креветом, и забезекнути Боб. Али, имао је луду срећу. Кревет је летео и летео и око трећег спрата се зауставио, боље речено заглавио између зидова. Када су радници дошли да виде шта се догодило, нашли су Боба Бенета који се опружио по кревету и весело им маше. ■

АКО ДОЗВОЛИТЕ, РАДИЈЕ НЕ БИХ

За време изборне кампање 1944. године будући председник САД Хари Труман (1884–1972) доживео је да га неки његов заклети противник усред говора прекине узвиком:

– Стани мало, Хари. А шта ћемо с мрачним силама које господаре тобом?

– Ако немате ништа против, радије не бих говорио о својој жени и њеној мајци – одговорио је Труман. ■

Илустровао Зоран Јовановић

живот је прича прича је живот

БОЛНИЦА, ДАН ЧЕТРНАЕСТИ

– ШТА САМ МОГАО ДА УРАДИМ КАД МИ ЈЕ МИЛАН ПРИШАО ДА СЕ ПОЗДРАВИМО? ДА ГА ОДГУРНЕМ И ТАКО КАЖЕМ „БОЛЕСТАН СИ, УМРЕЋЕШ". ЗАГРЛИО МЕ ЈЕ И ПОЉУБИО А ЈА САМ ЗНАО ДА ИМА ВЕЛИКЕ БОГИЊЕ

Никако ми се није ишло у болницу, али овог пута лекари су били одлучни. „Или ћеш отићи, или ти не гарантујемо да ћеш сутра бити жив!" Тако сам се у фебруару 1972. нашао у шок соби Прве хируршке клинике у Београду. Мање од два милиона црвених крвних зрнаца, 28 одсто хемоглобина, 46 килограма. Др Вукашин Глишић предложио ми је операцију чира, али ја сам одбио. Ваљда ћу се и овог пута извући, живим с тим проклетим чиром пуне 23 године... Примао сам сваког дана трансфузије, инфузије, лекове и убрзо се осећао сасвим добро. Чак сам намеравао да за следећи викенд изађем – женио ми се пријатељ. Али, није испало тако.

Долазе марсовци

Тог јутра, чим сам отворио очи, угледао сам новог болесника у кревету десно од мене. Сестра Душица мерила му је температуру, па притисак. После тога пришла је мени с апаратом. Човек је био из Новог Пазара, стигао је те ноћи, не зна се шта му је, али по свој прилици пеницилински шок – објаснила ми је тихо Душица. Изгледа да је нека медицинска сестра погрешила, није прво направила пробу.

Током преподнева једва да смо коју реч измењали јер је мом суседу било тешко. Сав је био у неким црним флекама, температура није хтела да спадне. Те ноћи Пазарац је умро...

Сваки Југословен зна наставак ове приче: био је то први случај великих богиња после 1927. године у нашој земљи. Међутим, лекари то у почетку нису знали и тек кад се умешао искусни епидемиолог, стари др Коста Тодоровић схватили су да пред собом имају језиву болест с латинским именом Variola vera.

Пацијенти на Клиници, наравно, нису о томе знали ништа. Ја сам први пут нешто посумњао кад сам у недељном броју „Политике", четири дана после смрти мог суседа, прочитао чланак колеге Косте Константиновића о томе како се у Санџаку појавила необична болест међу ходочасницима који су се вратили из Меке. У међувремену, нестала је сестра Душица. Сазнао сам да има температуру. Онда је умро и други болесник, наводно од тромба, али у мене се већ увукла сумња. Ко зна зашто, по глави је почело да ми се мота нешто што сам прочитао још као млади археолог и етнолог, чини ми се у Фрезеровој „Златној грани", о томе како увек мора да умре и трећи. Хоћу ли то бити баш ја? Какво олакшање кад сам у ходнику видео „трећег" увијеног у најлон... Не знам како ће се то схватити, али тада сам престао да се бојим.

У уторак је болницом одјекнуло као експлозија: КАРАНТИН! Закључана су улазна врата. Нико није могао ни унутра ни напоље. Около милиција.

После првог шока живот на одељењу почео је да се одвија скоро нормално. Готово да се нико није чувао додира с другима, јер је то, практично, било узалудно: ниси знао хоће ли болест доћи ваздухом, кад једеш, преко сапуна или некаквим четвртим путем. Вакцинисали су нас неком америчком вакцином, мени се тек седма примила што је требало да значи да сам имун, заштићен од болести. Примали смо кинески, швајцарски и наш гамаглобулин и после сваког умрлог бројали 14 судбоносних дана, колико траје инкубација. У међувремену умре нови, почиње ново одбројавање. Али, нисмо зурили у термометре. Шетали смо слободно по том нашем зараженом II спрату, слушали радио, читали новине, причали, играли карте, а, богами, дешавало се и да нам споља дотуре пиће...

Са мном је тих дана лежао у соби неки младић из Рипња, звао се Милан. Радио је као столар код неког мајстора близу Народног позоришта, а на хирургију је стигао после туче у којој га је неко решнуо ножем у стомак. Још пре карантина се доста опоравио, посећивале су га девојке из села, и уопште, био је веселљак, па смо се спријатељили. Већ смо се били договорили да се нађемо у кафани „Смедерево" кад све ово прође да прославимо, кад је изненада добио температуру. Лекари су му саопштили да ће бити пребачен у мотел „1.000 ружа" (у ствари нови карантин) па смо га тешили да иде на „летовање". На поласку он ми приђе и каже: „Перо, брате, да се пољубимо!" Нашао сам се на пакленим мукама. Ако га одгурнем, схватиће да не иде ни на летовање, да је болестан и да ће вероватно умрети. Шта сам могао? Загрлисмо се, пољуби он мене и оде... После су ме сестре два сата чистиле антисептичним средствима. А Милан, сазнао сам касније, није умро. Само је остао рошав.

Док се пиле не испили

Крајем априла обавестили су нас најзад: престала епидемија, сутра идете кући. Те вечери сви су раније легли, а мени се никако није спавало, па сврaтим у собу где су сестре, кад тамо њих три углас плачу. Нико сутра неће напустити болницу јер је сестра Беба, која није примила вакцину пошто је у другом стању, добила температуру. Све креће из почетка.

Кад се сутрадан сазнало да нема ништа од куће, настала је права паника, много гора од оне кад је уведен карантин. Људи су викали на особље, свађали се за ситницу. Сви штабови за борбу против епидемије, од савезног па надаље, распуштени су, главни стручњак са Торлака отпутовао у Словенију на опоравак... Ипак, брзо се реаговало и нас су у групама од по 3–4 ноћу пребацили у хотел „Национал" према Ауто-путу Београд – Загреб. Око нас милиција на мотоциклима, језиво... Требало је чекати шест

Илустровао Ненад Мирковић

дана да се крв која је узета из вене сестре Бебе убризга у јаје, оно стави у инкубатор и кад се пиле излеже направе неке анализе, знам само да ако буде резултат негативан онда је све О. К. Срећом, и за Бебу и за нас, било је тако. (Беба је родила здравог сина који је одмах добио надимак Карантинац.)

***

Право из болнице отишао сам у редакцију где су ме сви гледали као чудо. И, наравно, одмах питали имам ли фотографије. – Ниједну – одговорио сам. Нису веровали. Пера Оторанов, двадесет година фото-репортер „Политике" који се ни у болници није одвајао од своје „лајке" нема ниједан снимак из карантина за велике богиње. Редакцији су потребне фотографије, а у свету нема листа који не би платио сваку цену за то. Ја сам их само гледао и понављао: Не, ниједну. Шта да им објашњавам? И како? Да је зло било исувише страшно, да нисам хтео да снимам патњу.

Неки су ме пријатељи звали телефоном и молили да им не долазим „неко време" у кућу. Послушао сам их и разумео. То је људски.

Три године касније поново сам се нашао на Првој хируршкој клиници. Овог пута чир је морао напоље, а операцију је извео исти онај др Глишић с којим сам провео више од месеца у карантину. Колеге из редакције дале су крв за мене.

Забележила: **Вера Смиљанић**

АСТЕРИКС НА КОРЗИЦИ II ДЕО

ПИШЕ: ГОШИНИ (GOSCINNI) ЦРТА: УДЕРЦО (UDERZO)

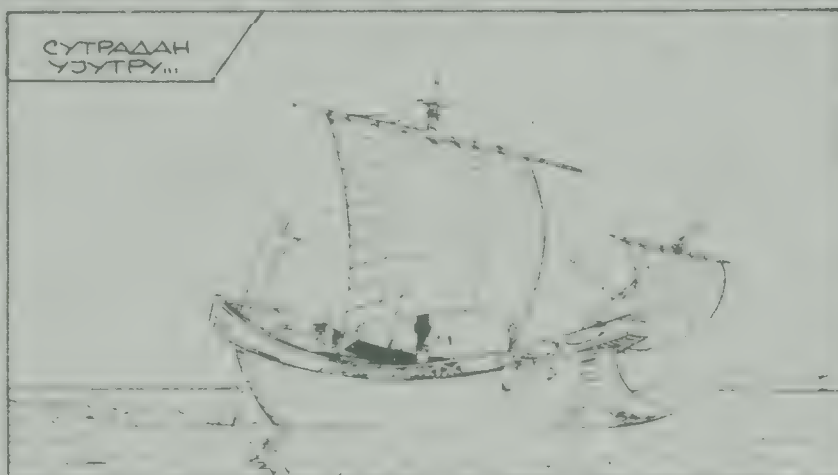

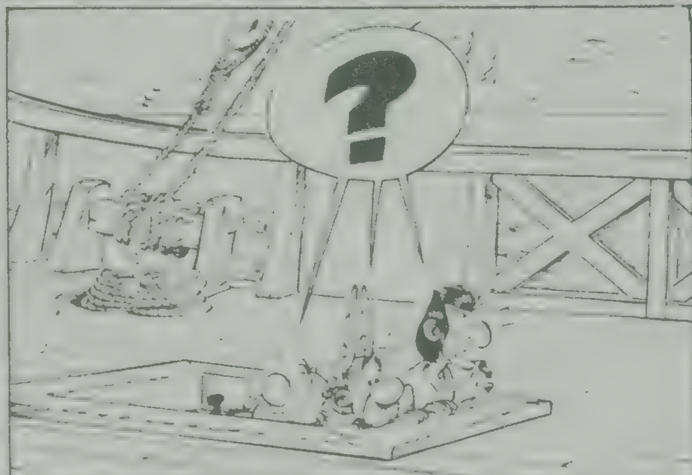

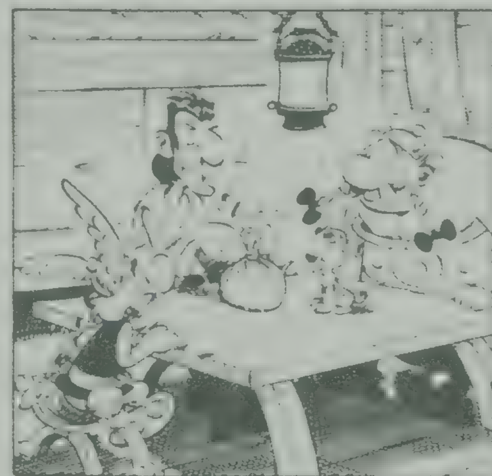

КОРЗИКА!

ШАШАВИ СУ ТИ КОРЗИКАН-ЦИ!
ХМ... МОРАМО И МИ ЗА ЊИМ!

ПЉУС!
ПЉУС!
ПЉУС!

ОСЕЋАТЕ ЛИ ОВУ ВОДУ? ОСЕ-ЋАТЕ ЛИ ТАЈ МИРИС АЛГИ ЈАСТОГА И МОРСКИХ ЈЕЖЕВА!

МЕНИ ПРЕ МИРИШЕ НА РИМЉАНЕ... НИЈЕ ЛИ ОНО ЊИ-ХОВО УТВРЂЕ-ЊЕ?
ДА УТВРЂЕЊА СУ СВУДА ДУЖ ОБАЛЕ! РИМЉАНИ СЕ НЕ УСУЂУЈУ ДА УЂУ У УНУТРАШЊОСТ ОСТРВА!

АЛИ, НЕ БРИНИТЕ! ОВДЕ СУ УГЛАВНОМ НАЈГОРИ ВОЈНИЦИ, ПОСЛАТИ ПО КАЗНИ! САМО ПРЕТОР, У АЛЕРИЈИ, ИМА НЕ-ШТО ЕЛИТНИХ ТРУПА!

ЈЕСИ ЛИ ВИДЕО? ТРЕ-БА ОВО ДА ЈАВИМО ЦЕНТУРИО-НУ!
АХА! У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, НЕ СМЕМО ОСТАТИ ОВДЕ!

ПА ХАЈДЕ ОНДА, ПО-ЖУРИ!
ПОЛАКО! ПОЛА-А-А-АКО!

ТИ СИ ОВДЕ НОВ! САМО ПОЛАКО... СВЕ ЋУ ТИ ОБЈАС-НИТИ!

ПО-МИРИШИТЕ САМО ОВАЈ ПЕСАК!
ЈЕ Л' НЕМА ШАНСЕ ДА НАМИРИШЕ-МО НЕКОГ ВЕПРА?

ИМА ШАНСЕ! ДОЂИТЕ! ИДЕМО У ПЛАНИНУ, У МОЈЕ СЕЛО!

МАЛО КАСНИЈЕ...
АВЕ, ЦЕНТУРИОНЕ! ВИДЕЛИ СМО ТРИ ЧОВЕКА КОЈИ СУ СИШЛИ С ЈЕДНОГ БРОДА И ТАЈНО СТУ-ПИЛИ НА ТЛО КОРЗИКЕ!
КОЛИКО ЈЕ ВРЕМЕНА ПРОШЛО ОД ТАДА?

ПА, КОЛИКО ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ДОЂЕМО ОД МАЛЕ УВАЛЕ ДОВДЕ! НЕ БАШ БРЗО, ЈЕР МЕ САНДАЛЕ ГРОЗ-НО ЖУЉЕ!
ДОБРО! ИДЕМО ДА ПОГЛЕ-ДАМО ТАЈ БРОД!

БРОД? ПА ВАЉДА СУ ВАЖНИЈИ Љ...
СУШАЈ, ЗЕЛЕНИФИКУ-СЕ, ТИ ЈЕСИ ЈЕДИНИ ДОБРОВОЉАЦ У МОМ ОДРЕ-ДУ, АЛИ НЕ ГЊАВИ МЕ! ИДЕМО НА БРОД!

МАЛО ЗАТИМ...
ДАКЛЕ, БРОД ЈЕ НАПУШТЕН! ИДЕМО ДА НАПИ-ШЕМО ИЗВЕШ-ТАЈ!
ЦЕНТУРИОНЕ! ДОЛАЗИ НЕКИ ЧАМАЦ ПУН ЉУДИ!

НЕ МОЖЕМО СВЕ ОДЈЕДНОМ! СУТРА ЋЕМО ДОЋИ И НАПИСА-ЋЕМО ИЗВЕШТАЈ О ТОМ ЧАМЦУ, АКО ЈОШ БУДЕ ТУ!

НЕКИ РИМЉАНИ СУ СИШЛИ С НАШЕГ БРО-ДА... НЕМА ВИШЕ НИ-КОГА! МОЖЕМО СЕ ВРА-ТИТИ НА БРОД, МОМЦИ!
МЕНЕ ЈЕ СТ'АХ! ТО ЈЕ НЕКА П'ЕВА'А!
ДА, МОЖДА СЕ КРИЈУ ИС-ПОД ПАЛУБЕ! FELIX QUI POTUIT RERUM COGNOSCE-RE CAUSAS, КАКО КАЖЕ ПРОСТ НАРОД!

ИДИТЕ ВИ НАП'ЕД, КАПЕТАНЕ, КАО НАЈХ'АБ'ИЈИ...
ТИШИНА! ИДЕМО СВИ ЗАЈЕДНО! ПЕЊИ СЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
НА БРОДУ НЕМА НИКОГА!
СВЕ СМО П'ЕТ'АЖИЛИ, ОД К'МЕ ДО П'АМЦА!
АЛИ, ОДАВДЕ ИЗЛАЗИ НЕКИ ЧУДАН МИРИС! КАО НЕКИ ПОКВАРЕНИ СИР!

ТРАЖИМ ДОБРОВОЉЦА...

У РЕДУ, СХВАТИО САМ! ИДЕМ САМ!

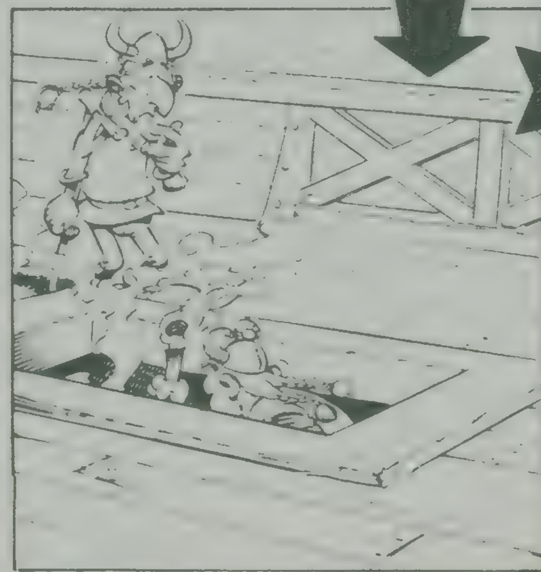

КРРАДА-БУММ!

Е, ПА ЛЕПО, ОВДЕ ВИШЕ НЕМАМО ПОСЛА! ИДЕМО!
КАКО ИДЕМО? А СВЕ ОВО?

ШТА СВЕ? ДОШАО БРОД, ТРИ ЧОВЕКА СКОЧИ-ЛА У МОРЕ, БРОД ЕКСПЛО-ДИРАО, ДРУГИ ЉУ-ДИ ДОПЛИВАЛИ НА ОБАЛУ...

САСВИМ ОБИЧНЕ СТВАРИ! НЕМА О ЧЕ-МУ ДА СЕ ПИШЕ ИЗ-ВЕШТАЈ!
НЕ СЛАЖЕМ СЕ, ЦЕНТУРИОНЕ! ТРЕБА ОБАВЕСТИТИ ПРЕ-ТОРА У АЛЕ-РИЈИ!

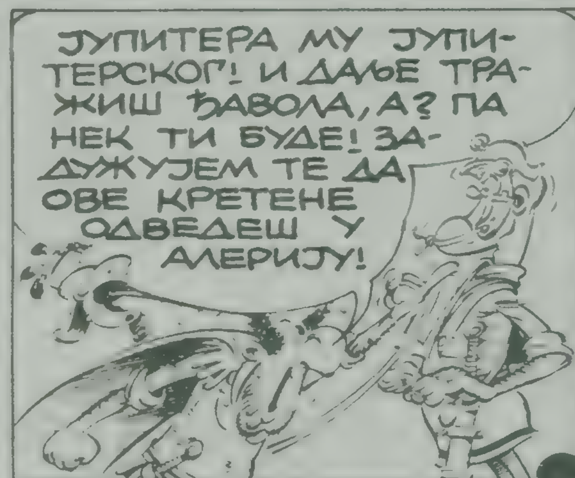
ЈУПИТЕРА МУ ЈУПИ-ТЕРСКОГ! И ДАЉЕ ТРА-ЖИШ ЂАВОЛА, А? ПА НЕК ТИ БУДЕ! ЗА-ДУЖУЈЕМ ТЕ ДА ОВЕ КРЕТЕНЕ ОДВЕДЕШ У АЛЕРИЈУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
МОЈЕ СЕЛО ЈЕ ТУ БЛИЗУ!
ЈЕ Л' И ОНАЈ ТАМО ИЗ ТВОГ СЕ-ЛА?

ТО ЈЕ ДЕСИСЕ-КИКС, НАШ ВРАЧ! СКУПЉА ИМЕ-ЛУ ЗА СВОЈЕ ЧАРОЛИЈЕ!
КАКО ЈЕ СКУПЉА? ЛЕЖЕ-ЋИ?

ПА ДА! ЧЕКА ДА ПАДНЕ С ДРВЕТА!
КУЦ! КУЦ! КУЦ!

О, ГЛЕДАЈ! ПРИПИТОМЉЕНИ ДИВЉИ ВЕПРОВИ!
НЕ! ТО СУ ПОДИВЉАЛЕ ДОМАЋЕ СВИЊЕ!

НИЈЕ ЛИ ОНО МАЛИ БАОБАМБИНИКС, КОЈИ ЈЕ БИО НА КОНТИНЕНТУ?
ЈЕСТЕ! ЗНАО САМ ЈА ДА НЕЋЕ ХТЕТИ ДА ГА ЗАДРЖЕ!
ОСТАЛИ НИСУ ОДАВДЕ! ПОГЛЕДАЈТЕ ПСА, МАЛИ ЈЕ К'О МИШ!
ТО ЈЕ ЗАТО ШТО НЕ СЛАВА ДОВОЉНО!

БАОБАМБИНИКСЕ, ПОГЛАВИЦО НАШ! ВРАТИО СИ СЕ!

СРЕЋАН САМ ШТО ТЕ ВИДИМ, МАКАРОНИКСЕ!
А МИ ВЕЋ СПРЕМИЛИ ИЗБОРЕ ЗА НОВОГ ПОГЛАВИЦУ! ГЛАСАЧКЕ КУТИЈЕ СУ ПУНЕ!

ПУНЕ, ПРЕ ИЗБОРА?
ДА! АЛ' МИ ИХ БАЦАМО У МОРЕ, НЕ ОТВАРАЈУЋИ ИХ, А ПОСЛЕ ЗА ПОГЛАВИЦУ ПРОГЛАСИМО НАЈЈАЧЕГ! ТАКАВ ЈЕ ОБИЧАЈ!

ОВО СУ АСТЕРИКС, ОБЕЛИКС И ИДЕФИКС, НАШИ ГОСТИ С КОНТИНЕНТА!
ПОЗИВАМ ВАС КОД МЕНЕ, НА ПОДИВЉАЛУ СВИЊЕТИНУ!

ЦАК!
ЦАК!

ПОГЛЕДАЈ ГА! ШАКА ЈАДА А ЖДЕРЕ К'О БЕСОМУЧАН!
ГЛОЦ! ГЛОЦ!

ДАКЛЕ, КАКО СТОЈЕ СТВАРИ?
СКЛАДИШТА У АЛЕРИЈИ ПУНА СУ РОБЕ КОЈУ ЈЕ САДИКУПУС НАПЉАЧКАО! ТРЕБА ПОЖУРИТИ, ОН СЕ УСКОРО ВРАЋА У РИМ!

ПА ШТО НЕ НАПАДНЕТЕ?
МОРАМО ДА ПРИКУПИМО ЉУДЕ ИЗ ДРУГИХ СЕЛА! ТО САМ УПРАВО ЈА РАДИО КАД СУ МЕ ЗАРОБИЛИ У ШПАГЕТИКСОВОМ СЕЛУ!

ШПАГЕТИКС?
МОЈЕ ПЛЕМЕ ЈЕ У ЗАВАДИ СА ШПАГЕТИКСОВИМ... ИПАК, НИСАМ МИСЛИО ДА ЋЕ МЕ ШПАГЕТИКС ПРОДАТИ РИМЉАНИМА!

НЕМА ДОКАЗА ДА ЈЕ ТО ОН УЧИНИО!
ШПАГЕТИКСИ СУ ЗА СВЕ СПОСОБНИ!

А ЗАШТО СУ У СВАЂИ?
НИКО НЕ ЗНА ТАЧНО...

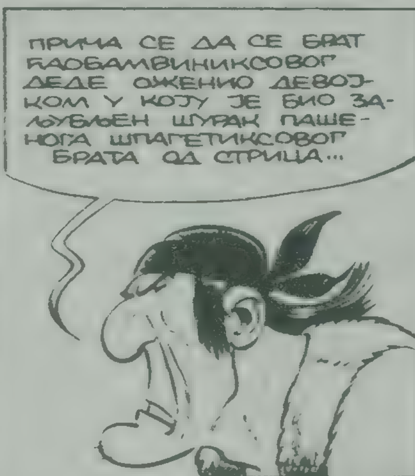
ПРИЧА СЕ ДА СЕ БРАТ ЋАОБАМБИНИКСОВОГ ДЕДЕ ОЖЕНИО ДЕВОЈКОМ У КОЈУ ЈЕ БИО ЗАЉУБЉЕН ШУРАК ПАШЕНОГА ШПАГЕТИКСОВОГ БРАТА ОД СТРИЦА...

ДРУГИ ОПЕТ КАЖУ ДА ЈЕ СВЕ ПОЧЕЛО ЗБОГ ЈЕДНОГ МАГАРЦА КОГА ШПАГЕТИКСОВ ЧУКУНДЕДА НИЈЕ ХТЕО ДА ПЛАТИ УЈАКУ ЋАОБАМБИНИКСОВОГ ПРАДЕДЕ, ПОД ИЗГОВОРОМ ДА ЈЕ ХРОМ, МАГАРАЦ, НЕ УЈАК...

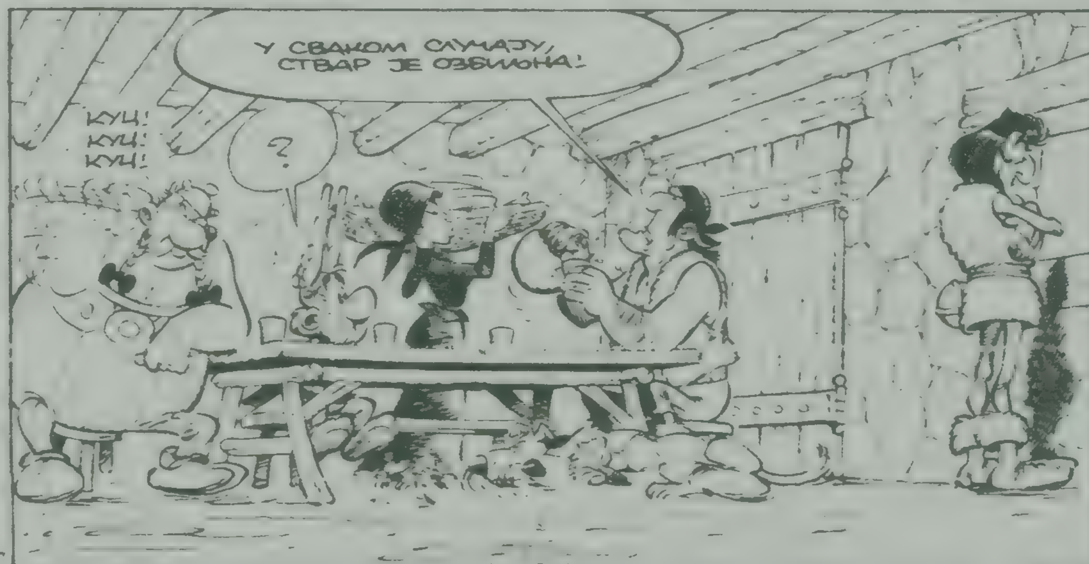
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, СТВАР ЈЕ ОЗБИЉНА!
КУЦ! КУЦ! КУЦ!
?

АЛЕРИЈА...
ЈЕДАН ЛЕГИОНАР МОЛИ ДА ГА ПРИМИШ, О САДИКУТУСЕ! КАЖЕ ДА ИМА ВАЖНЕ ВЕСТИ!
НЕКА УЂЕ!
АВЕ, ПРЕТОРЕ! ОВАЈ ЧОВЕК ИМА НЕШТО ДА ТИ ИСПРИЧА!
АМА... ЈА САМ САМО ПОШТЕНИ МОРНАР! ВОЗИМ НА ЛИНИЈИ МАСИЛИЈА-КОРЗИКА...
ИМАО САМ ТРИ ПУТНИКА КОЈИ СУ МИ БАЦИЛИ БРОД У ВАЗДУХ, И ТО ПОМОЋУ ПАКЛЕНОГ СИРА...
КОРЗИКАНСКИ СИР?
ПА, ЈЕДАН ОД ЊИХ ЈЕ БИО КОРЗИКАНАЦ! ЗВАО СЕ, МИСЛИМ, СКИНИБЂАО...
ДА НИЈЕ ЂАОБАМБИНИКС?
ТАКО ЈЕ! С ЊИМ СУ БИЛА И ДВА ГАЛА, ДВЕ ГРОЗНЕ УБОЈИЦЕ...
КУДА СУ ОТИШЛИ?
ЈА САМ ИХ ВИДЕО! ОТИШЛИ СУ У ПЛАНИНУ! БИЋЕ МИ ЧАСТ ДА УЧЕСТВУЈЕМ У ПОТРАЗИ, АКО СУ ТИ ЉУДИ ПРЕКРШИЛИ ЗАКОН...
ПРЕКРШИЛИ ЗАКОН? ПА ЂАОБАМБИНИКС ЈЕ НАЈГОРИ БАНДИТ, КОЈИ ЖЕЛИ ДА ПРЕОТМЕ ЦЕЗАРОВ ПЛЕН! МОРАМО ГА УХВАТИТИ!
ПРЕТОРЕ! ЈА ЋУ ЛИЧНО ЗАРОБИТИ ТОГ МАМАМИАКСА!
БОНГ!
ЂАОБАМБИНИКСА!

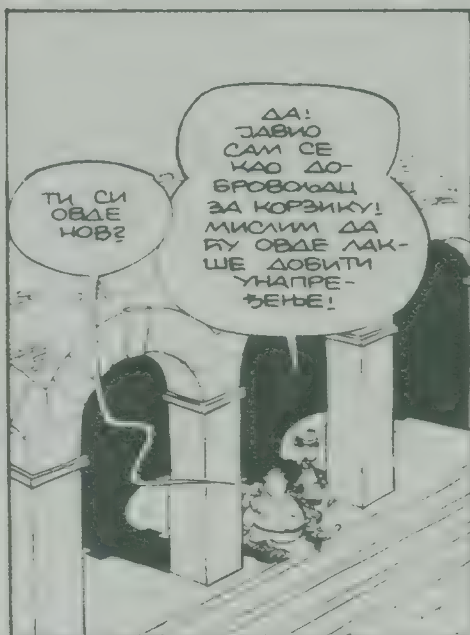

ТИ СИ ОВДЕ НОВ?
ДА! ЈАВИО САМ СЕ КАО ДОБРОВОЉАЦ ЗА КОРЗИКУ! МИСЛИМ ДА ЋУ ОВДЕ ЛАКШЕ ДОБИТИ УНАПРЕЂЕЊЕ!

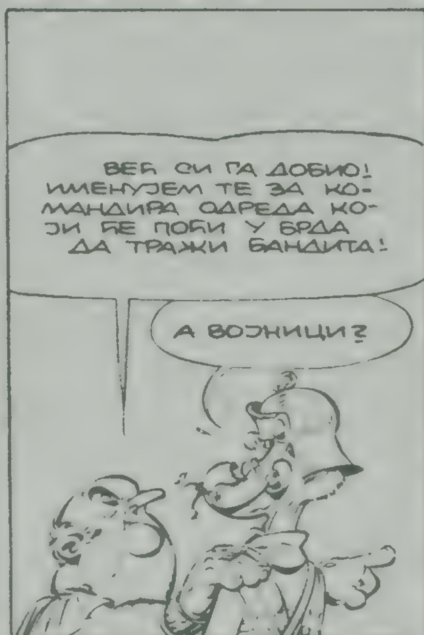

ВЕЋ СИ ГА ДОБИО! ИМЕНУЈЕМ ТЕ ЗА КОМАНДИРА ОДРЕДА КОЈИ ЋЕ ПОЋИ У БРДА ДА ТРАЖИ БАНДИТА!
А ВОЈНИЦИ?

ТО ЈЕ ЛАКО! ТРУБАЧУ! ДАЈ ЗНАК ДА СЕ ДЕЛИ СУПА!
?

ТА-РИИИ! ТА-РИИИ! ТА-РИИИ!

ОДЛИЧНО! ПРВА ДЕСЕТОРИЦА СУ ДОБРОВОЉЦИ ЗА ХВАТАЊЕ ЂАОБАМБИНИКСА!

ШТА САМ ТИ ГОВОРИО, ГЛУПАНЕ! КАКВА СУПА!
У ПРАВУ СИ! ПА ТЕК СМО РУЧАЛИ!

ДОВЕШЋУ РАЗБОЈНИКА, ПРЕТОРЕ! АВЕ!

НАПРЕД, МОМЦИ!
СУМЊАМ ЈА ДА ЋЕ ГА ТАЈ ШМОКЉАН ДОВЕСТИ... БОЉЕ ДА ЈА СКЛОНИМ ПЛЕН НА СИГУРНО МЕСТО...

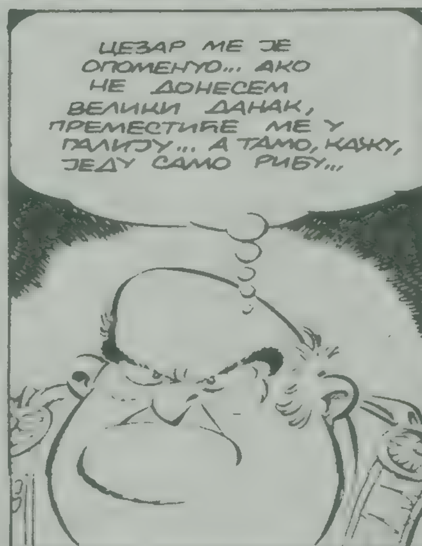

ЦЕЗАР МЕ ЈЕ ОПОМЕНУО... АКО НЕ ДОНЕСЕМ ВЕЛИКИ ДАНАК, ПРЕМЕСТИЋЕ МЕ У ГАЛИЈУ... А ТАМО, КАЖУ, ЈЕДУ САМО РИБУ...

... И ТО НЕ БАШ СВЕЖУ...

КАЖУ ДА СЕ ДОБРОВОЉНО ЈАВИО ЗА КОРЗИКУ!
ДИВНО! ЗНАЧИ, КОМАНДУЈЕ НАМ ЛУДАК!
ЈА САМ У РИМУ БИО ОСУЂЕН И ДАЛИ СУ МИ ДА БИРАМ: У АРЕНУ С ЛАВОВИМА ИЛИ НА КОРЗИКУ... ТРАЖИО САМ ЛАВОВЕ, НАРАВНО, АЛИ ВОЈСКА ТИ НИКАД НЕ ДА ОНО ШТО ХОЋЕШ!
МЕНЕ ЈЕ ЈЕДАН РЕГРУТНИ ОФИЦИР НАПИО У КРЧМИ, И ОСВЕСТИО САМ СЕ ТЕК ОВДЕ!

ТИШИНА ТАМО! ТРЕБА ДА УХВАТИМО БАНДИТА НА ПРЕПАД!

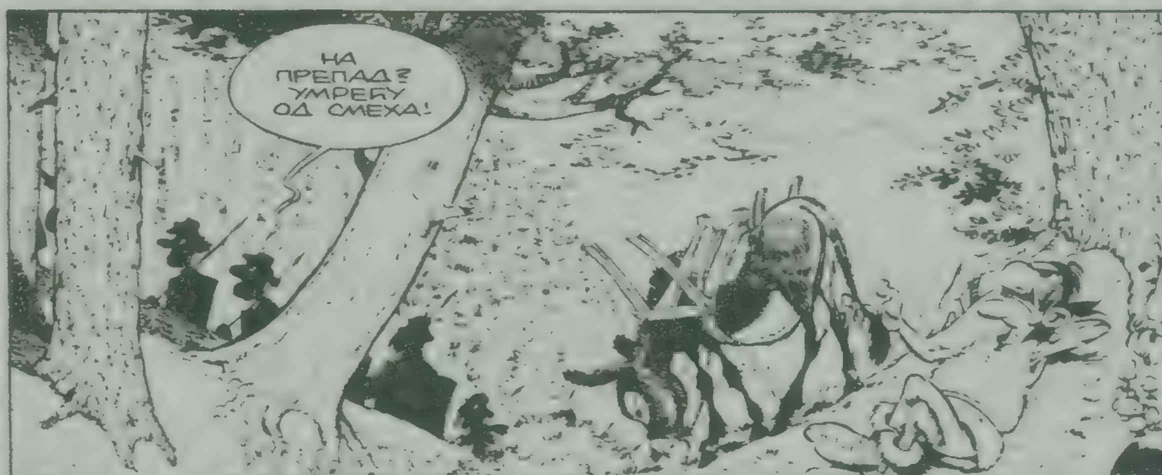
НА ПРЕПАД? УМРЕЋУ ОД СМЕХА!

И-АА! И-АА!

МАЛО ДАЉЕ...
И-АА! И-АА!

ГРОК! ГРОК!
ТАП!

ГРОК! ГРОК!
ИДИ У СЕЛО И ЈАВИ ДА ДОЛАЗИ РИМСКА ПАТРОЛА ОД ЈЕДАНАЕСТ ЉУДИ!

МАЛО, МАЛО, ПА НЕКО ДОЂЕ! СВАКИХ ШЕСТ МЕСЕЦИ ИСТА ПРИЧА!

МОРТАДЕЛА, СИПАЈ НАМ ЈОШ ВИНА!

ДОЛАЗИМ!
МАКАРО-НИКСЕ!
У-ХУ-ХУ!

РЕЦИ ТВОМ ДРУГУ ДА ПАЗИ! МАКАРОНИКС НЕ ВОЛИ КАД НЕКО ДИРА У ЧАСТ ЊЕГОВЕ СЕСТРЕ!
КАКО? ПА НИЈЕ ЈУ НИ ПИПНУО!

РАЗГОВАРАО ЈЕ С ЊОМ! И ТО СА ОСМЕХОМ НА ЛИЦУ!

ЂАОБАМБИНИКСЕ, ЈАВЉАЈУ МИ ДА ДОЛАЗЕ РИМЉАНИ!
ДОБРО! ИДЕМО У ШУМУ!

У ШУМУ?
ДА! РИМЉАНИ СЕ ТАМО ИЗГУБЕ! ВИДЕЋЕШ!

СПРЕМИТЕ СЕ ДА ГА ШЋАПИМО! ОН НАС НЕ ОЧЕКУЈЕ!
О, НАРАВНО! НИШТА НЕ СЛУТИ!
МЕНЕ ЦЕЛА ТА СТВАР УОПШТЕ НЕ ЗАНИМА!
НИ МЕНЕ! НЕ ЗНАМ ШТА ТРАЖИМО ОВДЕ!

ВИДИТЕ? У СЕЛУ ЈЕ ТИШИНА! ПОЧЕЋЕМО ОД ОНЕ КУЋЕ ТАМО!

ОНАЈ ПРВИ ЈЕ НЕКИ НОВАЈЛИЈА!
ПОДСЕЋА МЕ НА САЛАМИКСА, ОНОГ ШТО ЈЕ С КЕСТЕНА ПАО НА ГЛАВУ, ПА СЕ ПРИЈАВИО У РИМСКУ ВОЈСКУ!
ОД ТАДА ЈЕ ОДЛИЧАН ГОНИЧ МАГАРАЦА! СА САЛАМИКСОМ НИЈЕДАН МАГАРАЦ НИЈЕ ТВРДОГЛАВ, ЈЕР...
... ПАМЕТНИЈИ ПОПУШТА!

ТОНК!
ТОНК!
ТОНК!

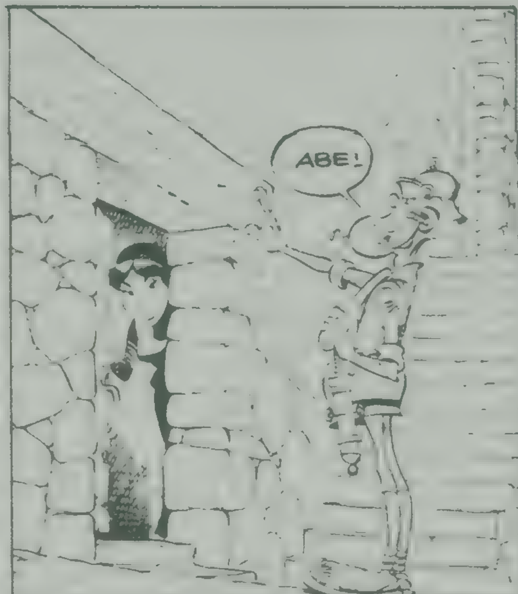
АВЕ!

У ИМЕ ПРЕТОРА САДИ-КУПТУСА, ЦЕЗАРОВОГ ПРЕД-СТАВНИКА НА КОРЗИЦИ, МОРАМ ДА ПРЕТРЕСЕМ ОВУ КУЋУ!

ВРАТИ СЕ УНУТРА, МОРТАДЕЛА!
!

ХМ... ОВАЈ... КО' ШТО САМ РЕКАО, У ИМЕ ПРЕТОРА САДИКУ-ПУСА, ЦЕЗАРО.......
....

ГЛОП!

ТИ СИ РАЗГОВАРАО С МОЈОМ СЕСТРОМ, ЈЕ Л'?
МОЛИМ?... ЈА...НИСАМ ЗНАО ДА...

ЈА НЕ ВОЛИМ КАД МИ НЕКО ДИРА СЕСТРУ!
ЦАК!

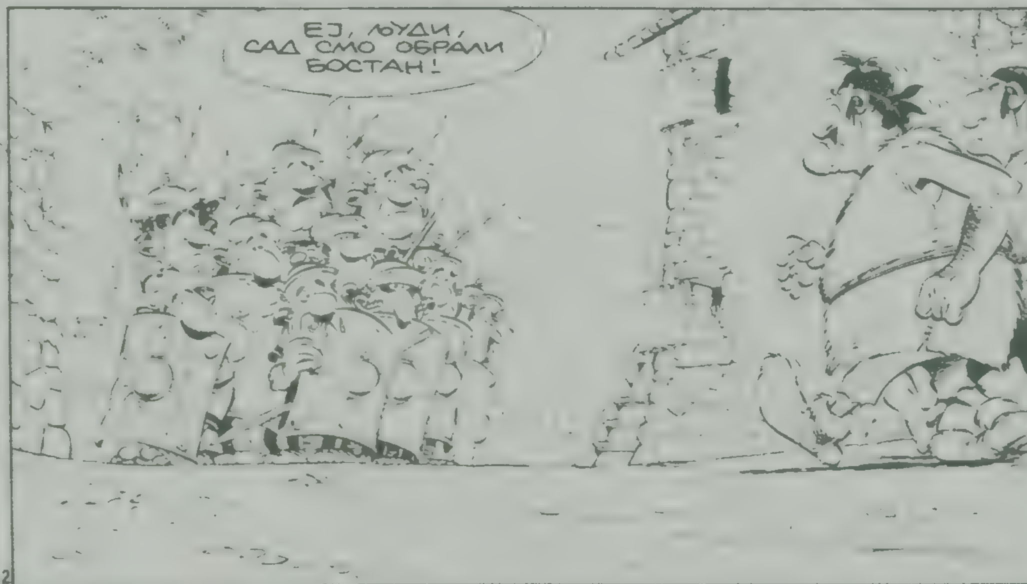
ЕЈ, ЉУДИ, САД СМО ОБРАЛИ БОСТАН!
12

АЛИ... АЛИ МЕНЕ НЕ ЗАНИМА ВАША СЕСТРА! ХТЕО САМ САМО...
НЕ СВИЂА ТИ СЕ МОЈА СЕСТРА?
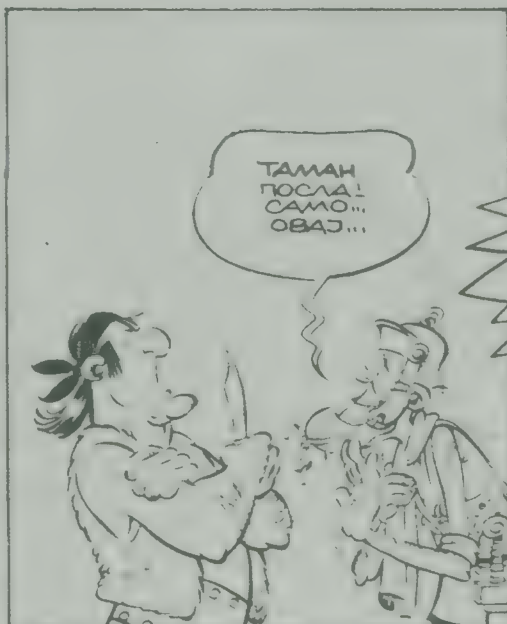
ТАМАН ПОСЛА! САМО... ОВАЈ...
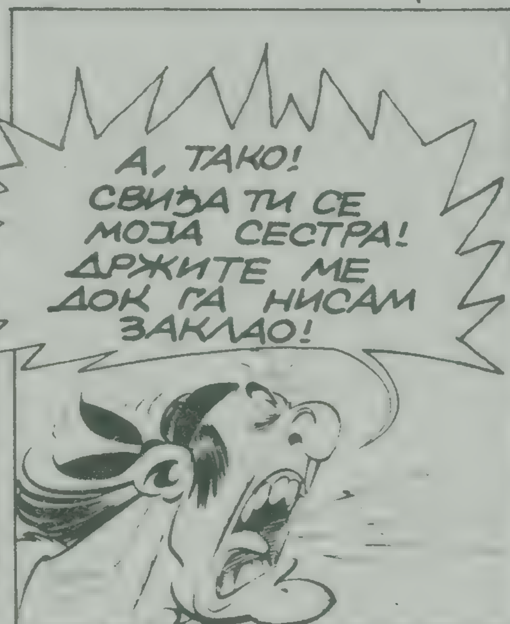
А, ТАКО! СВИЂА ТИ СЕ МОЈА СЕСТРА! ДРЖИТЕ МЕ ДОК ГА НИСАМ ЗАКЛАО!

БЕЖИТЕ! ПОКУШАЋЕМО ДА ГА ЗАДРЖИМО...
...АЛИ НЕЋЕМО МОЋИ ДУГО!
ОДЛАЗИМО! КИДАЈТЕ, МОМЦИ!

МОРТАДЕЛА! НЕМОЈ ДА ТЕ ОПЕТ УХВАТИМ ДА ФЛЕРТУЈЕШ С РИМЉАНИМА!

ГЛЕ! ОСТАЛИ СУ ДУЖЕ НЕГО ШТО САМ МИСЛИО!
СРЕЋНО СУ ПРОШЛИ! СВИ СУ ЈОШ НА БРОЈУ!
КАКО ЖУРЕ! КАКО ЈУРЕ!
И ПОСЛЕ СЕ ЧУДЕ ШТО НЕ ЖИВЕ ДУГО!

НЕ ВРЕДИ ДА КУКАМО! ЗНАШ, БАНДИТ СЕ ИОНАКО СИГУРНО ВЕЋ САКРИО У ШУМУ!

У ШУМУ? ПА ШТО МИ ПРЕ НЕ РЕЧЕ? ПРЕТРАЖИЋЕМО ШУМУ!
ДА ПРЕТРАЖУЈЕМО ШУМУ? ОВАЈ ЈЕ ИСТО ТАКО ЛУД КАО И САЛАМИКС!
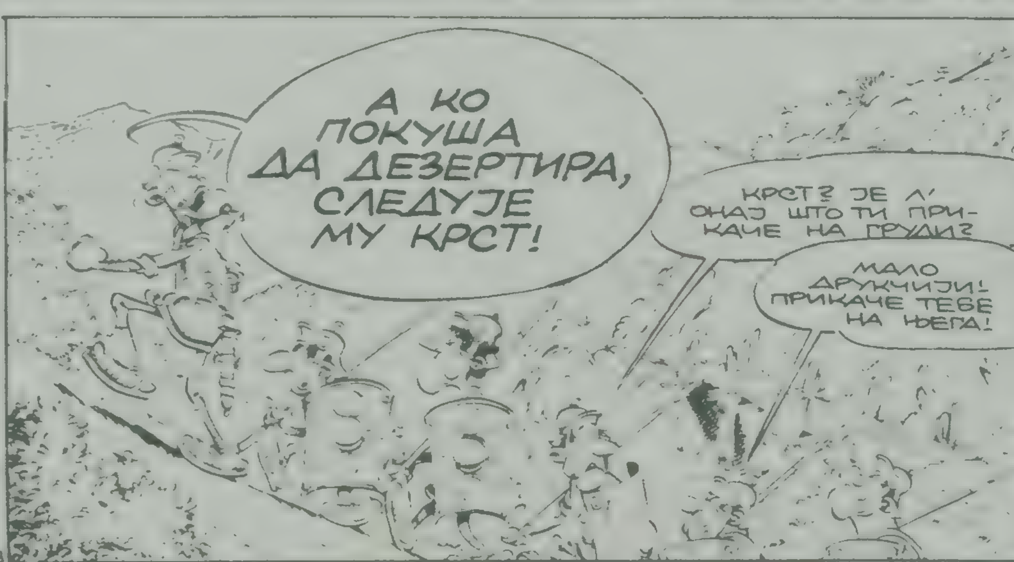
А КО ПОКУША ДА ДЕЗЕРТИРА, СЛЕДУЈЕ МУ КРСТ!
КРСТ? ЈЕ Л' ОНАЈ ШТО ТИ ПРИКАЧЕ НА ГРУДИ?
МАЛО ДРУКЧИЈИ! ПРИКАЧЕ ТЕБЕ НА ЊЕГА!

СНАЛАЗИШ ЛИ СЕ, ЂАОБАМБИНИКСЕ?

НАРАВНО, АСТЕРИКСЕ! ИДЕМ МАЛО У КРУГ ЗАТО ШТО ТРАЖИМ...

...АХА, ТУ ЈЕ! ОВАЈ СЕСТЕРЦИЈ САМ ИЗГУБИО ПОСЛЕДЊИ ПУТ КАД САМ СЕ КРИО!

ОБЕЛИКСЕ! НЕ УДАЉАВАЈ СЕ!

АХА, ТРАЖИМ ИДЕФИКСА! САД ЈЕ БИО ТУ...

ИДЕФИКСЕ! ЈУ-ХУ!

ЂАОБАМБИНИКСЕ! ОБЕЛИКС ЈЕ ИЗГУБИО ИДЕФИКСА!

НИЈЕ СТРАШНО! ВРАТИЋЕМО СЕ ИСТИМ ПУТЕМ!

САМО, КОЈИ ТО БЕШЕ ПУТ?

ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ ГЛАСОВЕ? НА ДОБРОМ СМО ТРАГУ!

НЕ ВИЧИ, ЗЕЛЕНИФИКУСЕ!

ДА НИСТЕ СЛУЧАЈНО ВИДЕЛИ ИДЕФИКСА?

ИДЕФИКСА? КО ЈЕ ТО?

АСТЕРИКСЕ, ОВДЕ ИМА НЕКО КО НЕ ПОЗНАЈЕ ИДЕФИКСА!

КЛО-КЛО! КЛО-КЛО!

ШТА ТО ПИЈЕШ, АСТЕРИКСЕ?

МАЛО ЧАРОБНОГ НАПИТКА, ЂАОБАМБИНИКСЕ... ГДЕ СУ ТИ ЉУДИ, ОБЕЛИКСЕ?

ЈЕДНОГ САМ УХВАТИО...

ЈУПИТЕРА МУ!

АХА! СИГУРНО ИХ ИМА ЈОШ?

ПАФ!

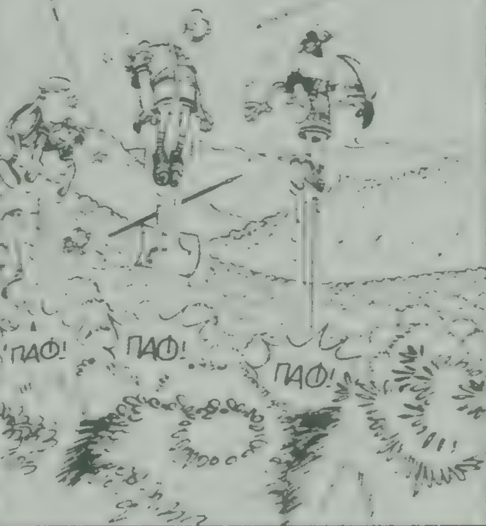

ТО ЈЕ ИДЕФИКС!

ХАЈДЕМО, ПРИЈАТЕЉИ!

ИДЕМ! ГЛАВНО ЈЕ ДА САМ НАШАО МОГ ПСА!

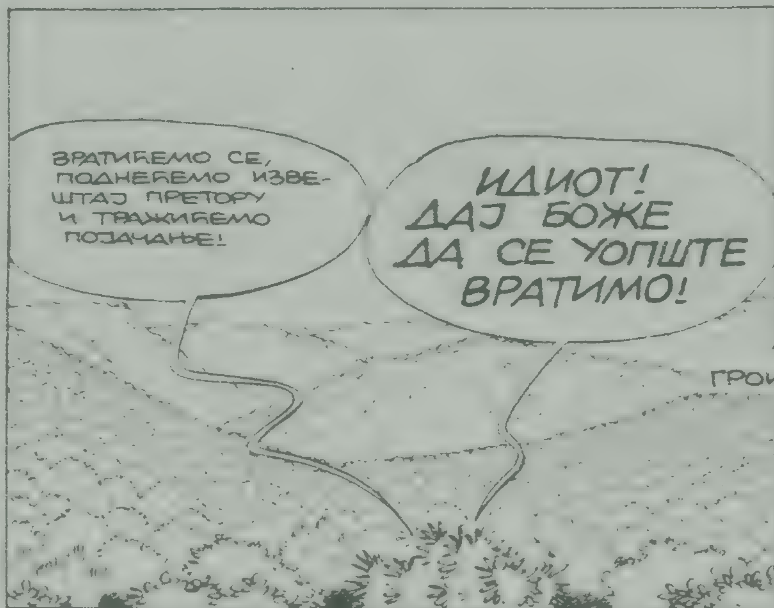
ВРАТИЋЕМО СЕ, ПОДНЕЋЕМО ИЗВЕШТАЈ ПРЕТОРУ И ТРАЖИЋЕМО ПОЈАЧАЊЕ!
ИДИОТ! ДАЈ БОЖЕ ДА СЕ УОПШТЕ ВРАТИМО!

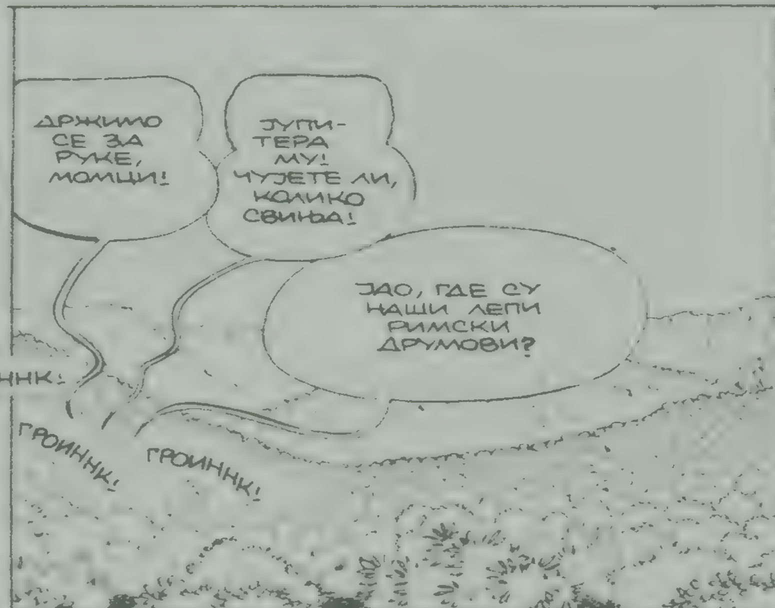
ДРЖИМО СЕ ЗА РУКЕ, МОМЦИ!
ЈУПИТЕРА МУ! ЧУЈЕТЕ ЛИ, КОЛИКО СВИЊА!
ЈАО, ГДЕ СУ НАШИ ЛЕПИ РИМСКИ ДРУМОВИ?
ГРОИННК!
ГРОИННК!
ГРОИННК!

НА ВРХУ ПЛАНИНЕ...
МОГАО СИ И САМ ДА ИХ ВЕРЕШ, ПА НЕ БИХ МОРАО ДА ДЕЛИМ С ТОБОМ!
ИЗЕЛИЦО!

СКЛОНИЋЕМО СЕ У ОВУ ПЕЋИНУ!

САД ТРЕБА САМО ДА САЧЕКАМО БОРЦЕ ИЗ ДРУГИХ ПЛЕМЕНА, ПА ДА НАПАДНЕМО АЛЕРИЈУ! МОЈИ ЉУДИ СУ ИХ ОБАВЕСТИЛИ!
НАДАЈМО СЕ ДА ПРЕТОР НЕЋЕ СТИЋИ ДА СКЛОНИ ПЛЕН!
МЉАЦ! МЉАЦ!

ИДЕФИКСУ И МЕНИ СЕ СВИЂА ОВА ШУМА! ПУНА ЈЕ ПРАСИЋА И РИМЉАНА!
ГРФ!

КОД ПРЕТОРА, У АЛЕРИЈИ...
ИЗАБРАО САМ ТЕ ЗА ОВАЈ ЗАДАТАК ПОШТО СИ ЈЕДИНИ КОРЗИКАНАЦ МЕЂУ МОЈИМ ВОЈНИЦИМА! СЛУЖИ ВЕРНО, ПА СЕ НЕЋЕШ ПОКАЈАТИ, САЛАМИКСЕ!

А? КО? ЈА? А, ДА!

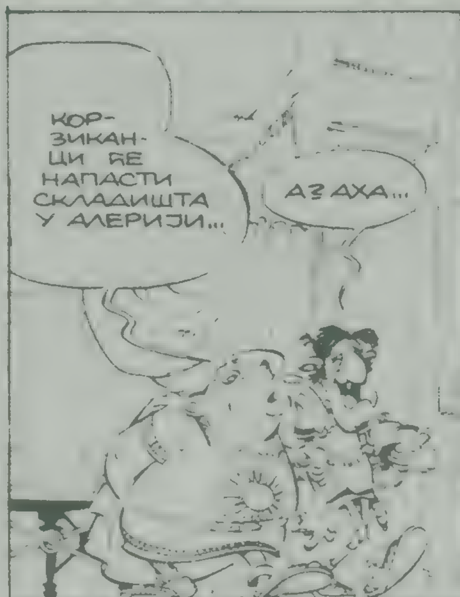
КОР-ЗИКАН-ЦИ ЋЕ НАПАСТИ СКЛАДИШТА У АЛЕРИЈИ...
А? АХА...

ЗАТО ЋЕШ ТИ ДИСКРЕТНО ДА ПРЕБАЦИШ СВУ РОБУ ИЗ СКЛАДИШТА У ВЕЛИКУ ГА-ЛИЈУ У ЛУЦИ...
ГАЛИЈУ... ДА, ДА...

ЗА ТАЈ ПОСАО ЋЕШ ИСКОРИСТИТИ ЗАРОБЉЕНЕ КОР-ЗИКАНЦЕ КОЈИ ГРАДЕ ДРУМ...
ДРУМ... АХА...

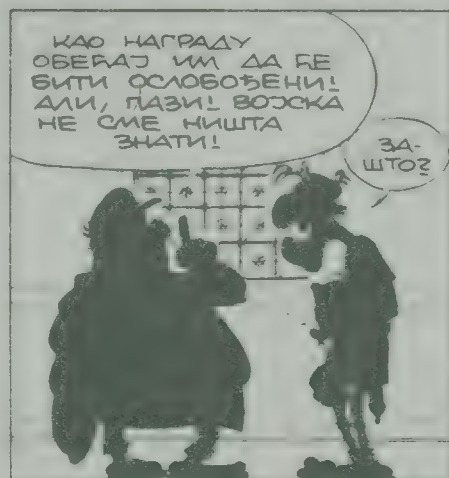
КАО НАГРАДУ ОБЕЋАЈ ИМ ДА ЋЕ БИТИ ОСЛОБОЂЕНИ! АЛИ, ПАЗИ! ВОЈСКА НЕ СМЕ НИШТА ЗНАТИ!
ЗА-ШТО?

ЗАТО ШТО ЋЕМО МИ С НАПУЊЕНОМ ГАЛИЈОМ ОТПЛОВИ-ТИ ЗА РИМ, А ЊИХ ЋЕМО ОСТА-ВИТИ ДА ЧУВАЈУ ПРАЗНА СКЛАДИ-ШТА! ХЕ, ХЕ, ХЕ!
ХЕ, ХЕ, ХЕ!

МОРАЋЕ СЕ РАДИТИ ЦЕ-ЛУ НОЋ... ЈЕСИ ЛИ СХВА-ТИО?
ОВАЈ...

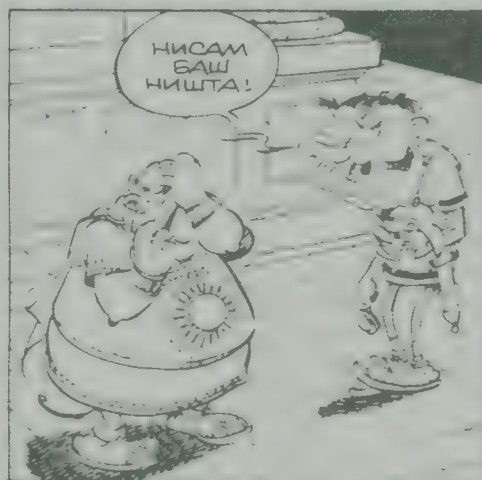
НИСАМ БАШ НИШТА!

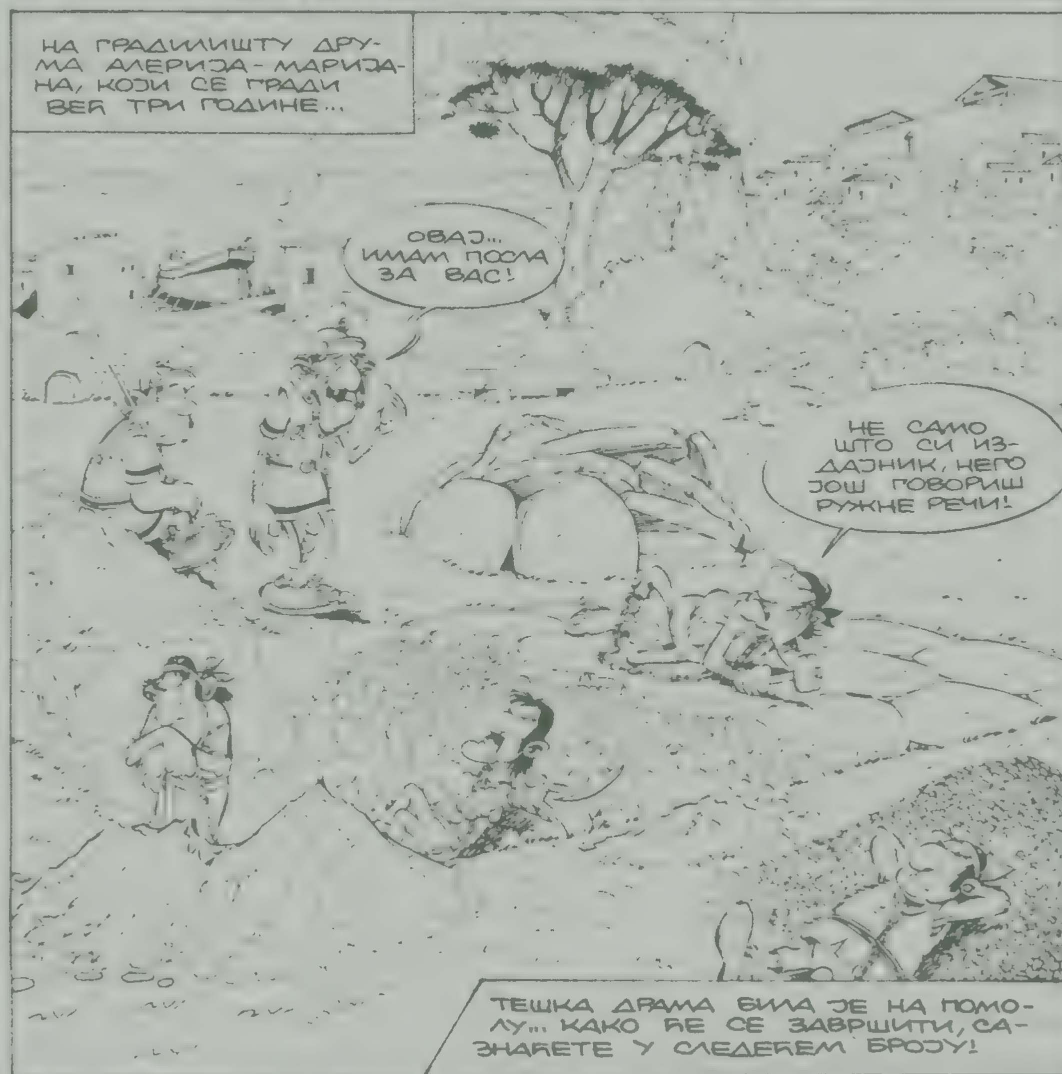
НА ГРАДИЛИШТУ ДРУ-МА АЛЕРИЈА-МАРИЈА-НА, КОЈИ СЕ ГРАДИ ВЕЋ ТРИ ГОДИНЕ...
ОВАЈ... ИМАМ ПОСЛА ЗА ВАС!
НЕ САМО ШТО СИ ИЗ-ДАЈНИК, НЕГО ЈОШ ГОВОРИШ РУЖНЕ РЕЧИ!
ТЕШКА ДРАМА БИЛА ЈЕ НА ПОМО-ЛУ... КАКО ЋЕ СЕ ЗАВРШИТИ, СА-ЗНАЋЕТЕ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ!

НИЈЕ ВАЖНО! САМО МЕ СЛУ-ШАЈ, ПА ЋЕШ ДОЋИ У РИМ И БИЋЕШ БОГАТ И МОЋАН!
КО? ЈЕ Л' ЈА?

ЛЕТО У ШОРЦУ

Потребно вам је око пола метра свиленкастог материјала дупле ширине, мада можете употребити и фротир, жерсеј... Треба да узмете меру најширег дела кукова и то тако да се центиметар лежерно окреће (црт. 1). Шема шорца је на црт. 2. Универзална је и одговара свакој мери, само треба да се држите својих пропорција. За сваки случај исеците шнит од папира па га прислоните уз тело и проверите да ли је добар. На црт. 2 дата је половина предње и задње стране. Изнад струка „пуштена" су 3 cm које ћете подврнути као поруб у који ће се увући ластиш. На предњем делу између ногу порубите на унутра, а на задњем делу између ногу опшијте да се не осипа (црт.3), па предњи и задњи део спојите као на истом цртежу. Шорц паспулирајте по ивицама како је приказано на црт. 3, и то по целој дужини (осим испуста за поруб) спреда и делимично позади. Паспулирање (облачић на црт. 4) врши се тако што се узме трака, пришије се с лица по ивици, па се изврне на наличје, подврне и зашије с наличја. Затим шорц спојите на куковима (црт.5) тако да паспулирани предњи део пређе преко непаспулираног задњег дела. Када сте то завршили, подврните унутра део од 3 cm за порубљивање и проштепајте два пута. Са унутрашње стране поруба око струка оставите несашивене прорезе као на црт. 7 кроз које ћете провући један или два ластиша. Готов шорц види се на црт. 8.

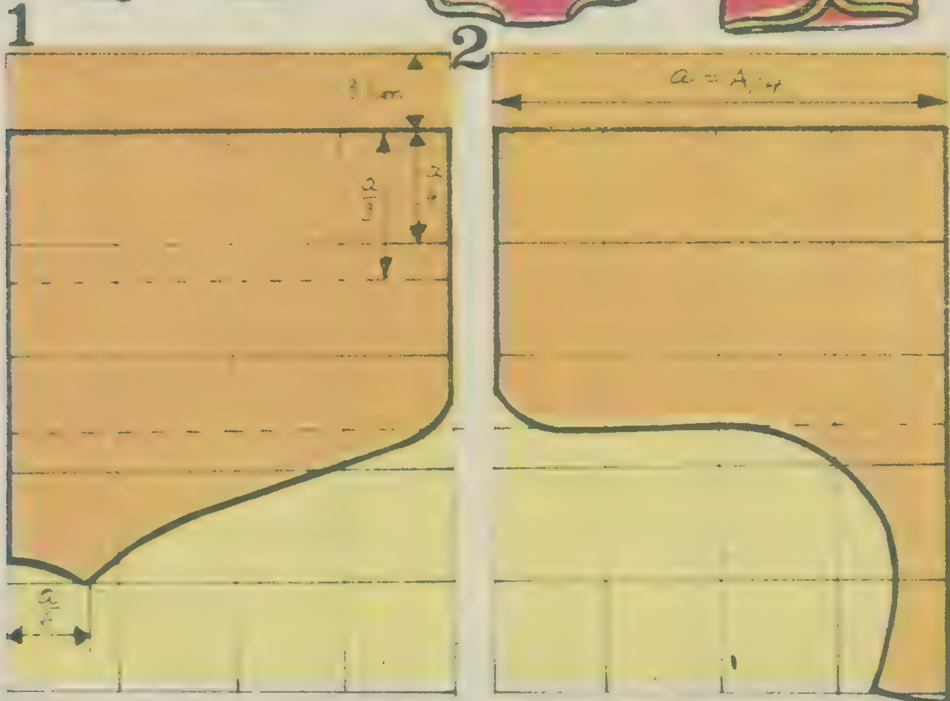

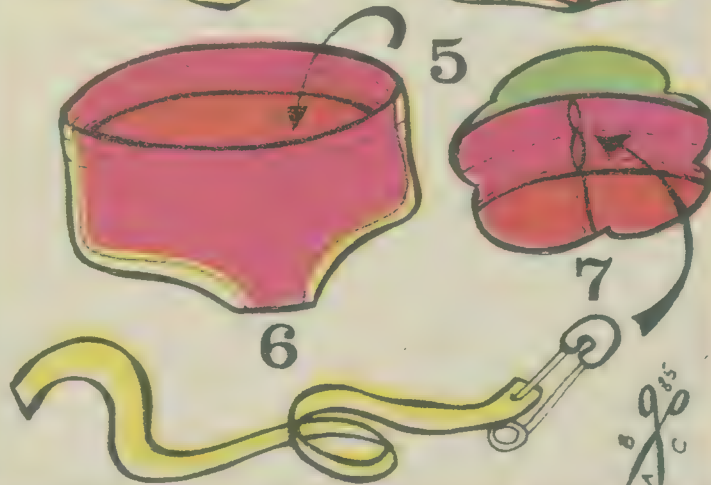

ЊУЈОРК ТЕК ШЕСТИ!

ВЕЋ 133 НАСЕОБИНЕ НАШЕ ПЛАНЕТЕ ИМАЈУ ВИШЕ ОД МИЛИОН СТАНОВНИКА И ТО САМО НА УЖЕМ ПОДРУЧЈУ.

Чули сте за град Нецауалкојотл? Нисте? Не узбуђујте се. Мало ко изван Мексика и зна да он постоји. Јер, на месту где се уздиже ова печурка од града са 2,331.351 становника до пре двадесетак година налазило се језеро, да би данас Нецауалкојотл имао више становника него Париз (2,317.227)! Да, али Париз с предграђима има готово девет милиона, рећи ће неко. Међутим, ни Нецауалкојотл се не може постидети: он је „сателит" Мексико Ситија који са свим приградским насељима има преко 17 милиона становника!

Јесу ли поређења ове врсте уопште могућа? Пописи се у појединим земљама врше у различито време, па демографи често морају да се ослањају на процене, више или мање тачне, границе између насеља постепено се бришу, градови се спајају. Ту је наука поставила прилично једноставно правило: град престаје тамо где почиње село. Али, у пракси то је често много компликованије. Тако, рецимо, на нашој карти, која се заснива на подацима ОУН, уопште нема Торонта који са широм околином броји преко три милиона становника из истог разлога, нема ни нашег Београда (још 1981. главни град наше земље имао је 1,462.116 становника, али са приградским и суседним насељима). Приметили сте да недостаје и Хонгконг у коме је нагомилана маса од готово пет милиона људи, али зато његов централни део – Викторија – нема више од 700.000 становника.

У уоквиреној табели на крају текста можете прочитати необично име: Рин-Рур. Шта је сад то? Град с таквим именом не постоји већ је то густо насељен индустријски део СР Немачке с готово спојеним насељима (Есен, Дортмунд, Гелзенкирхен итд.) од којих ниједно нема милион становника...

Погледајмо како изгледа свет џиновских градова данас, средином 1985. године? Највише мегалополиса има и уједно највећа земља света – Совјетски Савез (22). Следе Кина (14) и пренасељена јапанска острва (10), затим многољудна Индија са 8, Сједињене Америчке Државе са 6, Бразил и Индонезија са по 5, Италија, Мексико и Јужна Кореја (4), Аустралија, СР Немачка и Египат – 3.

Ако се рачуна шире подручје града, џиновски Њујорк је данас највеће насеље наше планете (19,7 милиона), али ће га Мексико Сити, који је већ сада највећи град „intra muros" (у градским зидинама) и Сао Паоло ускоро претећи. Они доживљавају раст незапамћен у историји цивилизације.

Како се борити против људске плиме која свуда у свету надире према великим градовима? У многим земљама, Кини и Индији на пример, власти спроводе оштре мере контроле рађања. Венецуела, Чиле, Уругвај и Аргентина нису поклањали овом проблему већу бригу и тамо већ 80 одсто укупног становништва живи у градовима. Рецимо, сваки трећи Аргентинац живи у Буенос Аиресу! Али, ни у осталим деловима света није боље. У Латинској Америци, као и у Африци и Азији, наталитет је већи од морталитета, што комбиновано с масовним сеобама из сиромашног села доводи до вртоглаве експлозије градова. Рачуна се да ће само градови неразвијеног дела света већ 2000. године имати још милијарду и 360 милиона нових становника.

Рим је један од првих градова света који су достигли милион становника. Године 1900. било је укупно шест таквих градова од којих два нису била ни европска ни америчка: Пекинг и Калкута. Лондон је већ тада имао 6,4 милиона, Њујорк 4,2, а Париз 3,3. Велики градови неразвијеног света, међутим, дуплирају број становништва сваких десет година: 2000. године од 35 највећих градова 25 ће бити из такозваног „трећег света".

Џиновска насеља имају и џиновске проблеме: несташица станова, пренатрпан градски саобраћај, гомиле смећа, електрична енергија, вода за пиће – све ове услуге не могу да прате луди ритам раста мегалополиса. Ту је и незапосленост, здравствена заштита и образовање који не стижу до свих оних којима су потребни. Замислите како је то у Мексику где сваки други становник има мање од двадесет година! Градови-монструми су пренасељени, загађени, деликвенција и криминал цветају у сиромашним квартовима... Шта, ипак, тера људе да се досељавају овамо? Свакако, нада да ће боље и лакше живети него на селу. Јер, ма колико био несигуран живот у насељима од картона и лима на периферији какве јужноамеричке метрополе, то је често боље него живот на селу. Сваки четврти грађанин наше планете нема текућу воду нити користи канализацију, али на селу је два пута црње. Школе и диспанзери у „фавелама" Сао Паола ипак су мање далеко него у неком забаченом селу.

Решење је једноставно – каже један стручњак помало иронично – тек кад сиромашне земље постану богате, зауставиће се талас прилива становништва у џиновске градове у којима је човек, у милионској гомили, често усамљенији него усред пустиње.

В. М. С.

КАД БИ СЕ ДОДАЛА ПРЕДГРАЂА И ПРИГРАДСКА НАСЕЉА, БРОЈКЕ БИ БИЛЕ ТРОСТРУКО ВЕЋЕ

КАКО ЋЕ БИТИ 2000?

(Прогноза стручњака, у милионима)

1975. године

1.	Њујорк	19,7
2.	Токио	17,7
3.	Јокохама	17,7
4.	Шангај	12,4
5.	Мексико	11,9
6.	Лос Анђелес	10,8
7.	Сао Паоло	10,7
8.	Лондон	10,3
9.	Пекинг, Рин-Рур Буенос Аирес	9,3
12.	Париз	9,2
13.	Рио де Жанеиро	8,9
14.	Осака	8,7
15.	Чикаго	8,1
16.	Калкута	7,8

2000. године

1.	Мексико	31,1
2.	Сао Паоло	25,8
3.	Шангај, Токио Јокохама	23,7
6.	Њујорк	22,4
7.	Пекинг	20,9
8.	Рио де Жанеиро	19,0
9.	Бомбај	16,6
10.	Калкута	16,4
11.	Џакарта	15,7
12.	Лос Анђелес	13,9
13.	Сеул	13,7
14.	Каиро	12,9
15.	Мадрас	12,7

Париз ће, на пример, бити 25. са 10,6 милиона становника.

В. Смиљанић

СВЕТСКИ МЕГАЛОПОЛИСИ 1985.

1. Мексико	Мексико	9 191 295
2. Сеул	Јужна Кореја	8 364 379
3. Токио	Јапан	8 334 860
4. Москва	СССР	8 302 000
5. Бомбај	Индија	8 227 332
6. Њујорк	САД	7 071 639
7. Сао Паоло	Бразил	7 033 529
8. Лондон	В. Британија	6 696 008
9. Џакарта	Индонезија	6 503 449
10. Шангај	Кина	5 730 000
11. Рио де Жанеиро	Бразил	5 093 232
12. Каиро	Египат	5 074 016
13. Пекинг	Кина	4 950 000
14. Лењинград	СССР	4 722 000
15. Техеран	Иран	4 530 223
16. Тјенцин	Кина	4 280 000
17. Делхи	Индија	4 066 000
18. Сантјаго	Чиле	4 039 287
19. Лима	Перу	3 968 972
20. Карачи	Пакистан	3 498 634
21. Сиднеј	Аустралија	3 280 900
22. Мадрид	Шпанија	3 188 297
23. Пусан	Јужна Кореја	3 159 766
24. Калкута	Индија	3 149 000
25. Бангкок	Тајланд	3 077 361

26. Чикаго	САД	3 005 072	53. Хавана	Куба	1 924 886	80. Бандунг	Индонезија	1 462 637	107. Торино	Италија	1 151 974
27. Лос Анђелес	САД	2 966 850	54. Гвадалахара	Мексико	1 906 145	81. Бело Хоризонте	Бразил	1 442 483	108. Кабул	Авганистан	1 127 417
28. Рим	Италија	2 914 042	55. Ташкент	СССР	1 902 000	82. Сапоро	Јапан	1 433 355	109. Тсингтао	Кина	1 121 000
29. Буенос Аирес	Аргентина	2 908 001	56. Западни Берлин	СР Немачка	1 888 669	83. Нанкинг	Кина	1 419 000	110. Дњепропетровск	СССР	1 114 000
30. Богота	Колумбија	2 836 361	57. Анкара	Турска	1 887 755	84. Адис Абеба	Етиопија	1 408 068	111. Медељин	Колумбија	1 112 390
31. Јокохама	Јапан	2 806 523	58. Кантон	Кина	1 840 000	85. Медан	Индонезија	1 378 955	112. Тифлис	СССР	1 110 000
32. Мелбурн	Аустралија	2 803 600	59. Хо Ши Мин	Вијетнам	1 825 297	86. Кобе	Јапан	1 375 006	113. Ченгту	Кина	1 107 000
33. Истанбул	Турска	2 772 708	60. Барселона	Шпанија	1 754 900	87. Горки	СССР	1 373 330	114. Фукуока	Јапан	1 104 483
34. Осака	Јапан	2 635 211	61. Филаделфија	САД	1 688 210	88. Казабланка	Мароко	1 371 330	115. Бризбејн	Аустралија	1 086 500
35. Хајдерабад	Индија	2 607 000	62. Милано	Италија	1 666 354	89. Минск	СССР	1 370 000	116. Одеса	СССР	1 085 000
36. Сингапур	Сингапур	2 471 800	63. Каракас	Венецуела	1 662 627	90. Новосибирск	СССР	1 357 000	117. Инчон	Јужна Кореја	1 083 906
37. Мадрас	Индија	2 470 000	64. Хамбург	СР Немачка	1 637 132	91. Јоханесбург	Јужноафр. Унија	1 313 284	118. Монтреал	Канада	1 080 545
38. Чењуан	Кина	2 411 000	65. Манила	Филипини	1 630 485	92. Хсијан	Кина	1 310 000	119. Јереван	СССР	1 076 000
39. Нецауалкојотл	Мексико	2 331 351	66. Баку	СССР	1 616 000	93. Дака	Бангладеш	1 300 000	120. Чељабинск	СССР	1 066 000
40. Александрија	Египат	2 317 705	67. Таегу	Јужна Кореја	1 604 934	94. Минхен	СР Немачка	1 291 828	121. Китакјушу	Јапан	1 065 032
41. Париз	Француска	2 317 227	68. Варшава	Пољска	1 602 784	95. Гвајакил	Еквадор	1 278 908	122. Монтреј	Мексико	1 064 629
42. Кијев	СССР	2 297 000	69. Ахмадабад	Индија	1 586 000	96. Свердловск	СССР	1 252 000	123. Омск	СССР	1 061 000
43. Рангун	Бурма	2 276 000	70. Хјустон	САД	1 595 138	97. Дамаск	Сирија	1 251 028	124. Лагос	Нигерија	1 060 848
44. Киншаса	Заир	2 242 297	71. Харбин	Кина	1 552 000	98. Кујбишев	СССР	1 243 000	125. Софија	Бугарска	1 052 433
45. Лахор	Пакистан	2 165 372	72. Бангалоре	Индија	1 540 000	99. Гиза	Египат	1 230 446	126. Доњецк	СССР	1 047 000
46. Вухан	Кина	2.146.000	73. Беч	Аустрија	1 515 686	100. Напуљ	Италија	1 221 295	127. Кавасаки	Јапан	1 045 244
47. Чонгкинг	Кина	2.146.000	74. Лианинг	Кина	1 508 000	101. Детроит	САД	1 203 339	128. Перм	СССР	1 028 000
48. Тајпеј	Тајван	2.128.000	75. Харков	СССР	1 503 000	102. Ресифе	Бразил	1 184 215	129. Семаранг	Индонезија	1 026 671
49. Нагоја	Јапан	2 089 163	76. Пјонгјанг	Северна Кореја	1 500 000	103. Праг	Чехословачка	1 183 724	130. Казањ	СССР	1 023 000
50. Будимпешта	Мађарска	2 062 195	77. Салвадор	Бразил	1 496 276	104. Кезон Сити	Филипини	1 165 865	131. Уфа	СССР	1 023 000
51. Сурабаја	Индонезија	2 027 913	78. Багдад	Ирак	1 490 759	105. Источни Берлин	ДР Немачка	1 157 557	132. Тајуан	Кина	1 020 000
52. Букурешт	Румунија	1 929 360	79. Кјото	Јапан	1 477 028	106. Канпур	Индија	1 154 000	133. Алма Ата	СССР	1 001 000

СВЕТСКА ЛЕГЕНДА НА ЧЕТИРИ ТОЧКА

АУТОМОБИЛ ПРЕД КОЈИМ ЈЕ ФОРД СКИДАО ШЕШИР

МАЛО КОЛА У СВЕТУ МОЖЕ ДА СЕ ПРИБЛИЖИ, А НИЈЕДНА ДА НАДМАШЕ ЛЕПОТУ И РАДОСТ КОЈЕ СЕ ОСЕЋАЈУ ЗА ВОЛАНОМ „АЛФА РОМЕА". ДИВНА И УЗБУДЉИВА МАШИНА, КАО ЛЕПА ЖЕНА – НАПИСАО ЈЕ ЕНГЛЕСКИ НОВИНАР ПИТЕР ХАЛ

ТРИ МУСКЕТАРА

Рођењу фабрике A. L. F. A. (Anonima Lombarda Fabbrica Automobili = Деоничарска ломбардска фабрика аутомобила) кумовала је група пословних људи 24. јуна 1910. године у месташцу Портело надомак Милана. Ту је почео вртоглав успон аутомобилске технике и на Земљиној кугли не постоји ниједан аутомобил који се није користио решењима насталим током педесет

Плакати из 1920. године.

ОД ТРКЕ ТАРГА ФЛОРИО ДО СВЕТСКИХ ШАМПИОНАТА

„RL SS“ из 1923. у којем је Антонио Аскари победио на трци Тарга Флорио на Сицилији.

Модел „P2“ из 1924. победник трка 1924. и 1925. године.

„6 C 1750 Zagato“ који је 1929. добио чувену трку „Хиљаду миља“.

„8C 2900“ из 1937, двоструки победник „Хиљаду миља“ 1937. и 1938. био је један од најтраженијих спортских аутомобила.

„Алфета 159“ из 1950. године за чијим воланом су прво Фарина, а затим и Фанђо постали светски шампиони.

година у радионицама „Алфа Ромеа“.

A. L. F. A. је постала „Алфа Ромео“ децембра 1915. када је, због новчаних губитака, продата напуљском инжењеру и проналазачу Николи Ромеу. Још пре тога, 1910. године, „Алфа“ је направила четири прва модела: „торпедо 24HP“, „20/30“ и „40/60“. Ватрено крштење имала је 1911. на трци Тарга Флорио на Сицилији с моделом „24HP“, а прву победу освојила је на истој тешкој стази 1914.

Никола Ромео је наставио да производи та четири прва модела од којих је најдужи век, до 1923. године, имао „20/30 HP“ максималне брзине од 114 km/h.

Мало коме је познато да је први модел пројектован и направљен као „алфа ромео“, под руководством Николе Ромеа, луксузна лимузина, али на жалост кратког века. Са спортским колима ишло је далеко боље а права слава стигла је већ 1921. Истовремено прослављали су се и возачи: Ђузепе Кампари, Антонио Аскари и Уго Савочи, названи „Три мускетара“.

Победе су пљуштале. На стази Савио у Равени у јуну 1923. за воланом „алфа ромеа“ спектакуларно је победио Енцо Ферари. Одушевљени гледаоци пробили су кордон полицајаца и на рукама тријумфално понели возача који ће шест година касније основати сопствену фирму и постати најчувенији конструктор тркачких болида на свету.

ДЕТЕЛИНА СА ЧЕТИРИ ЛИСТА

Трећег августа 1924. Европски гран при у Лиону је први излазак „алфа ромеа“ ван граница Италије. На старту су четири чувена аутомобила „P2 2000“ генијалног конструктора Виторија Јана кога је „Алфа Ромео“ преотео „Фијату“. Возачи су Антонио Аскари , Ђузепе Кампари, Луис Вагнер и Енцо Ферари. Одевени су у смеђе комбинезоне с белом ознаком АЛФА РОМЕО на грудима. „Алфа–Ромеови“ возачи увек су се такмичили у колима тамноцрвене боје, са зеленом детелином на поклопцу, за срећу.

Овај чувени Гран при добио је Ђузепе Кампари. У историји аутомобилизма никада се, ни пре ни после, није догодило да један аутомобил победи на свом првом Гран–прију.

Никола Ромео, заслужни пионир аутомобилизма, повукао се из фирме 1928. За време велике кризе која је почела следеће године фабрика није пропала захваљујући изради авионских мотора. Производња аутомобила сведена је на минимум, али је задржала светску славу. Модел „1750“, талентованог Виторија Јана, прављен је серијски од краја 1929. када је у тим возача „Алфа–Ромеа“ дошао и легендарни ас Тацио Нуволари, вишеструки победник чувеног такмичења кроз Италију названог „Хиљаду миља“.

Модел „1750“, нарочито у луксузној верзији, изазвао је одушевљење и то не само у Италији. Енглески новинар Питер Хал написао је о овим колима: „Мало аутомобила у свету може да се приближи, а нијedan да надмаши, лепоту и радост које човек осећа када вози „1750“. Дивна и узбудљива машина, као лепа жена. Овај ауто је једноставно изузетак“.

ПИНИН ФАРИНИН САМОСТАЛНИ САЛОН

По завршетку другог светског рата „Алфа Ромео“ се опредељује за тркачке болиде, такозване „алфете 158“ које је пројектовао Виторио Јано. У јулу 1946. у Швајцарској, „алфете“ убедљиво освајају сва три прва места.

Исте године у Паризу се одржава први послератни Салон аутомобила. Пинин Фарина, дизајнер каросерија светског гласа, одлази у Париз да би приказао свој „алфа спорт 2500 кабриолет“. Италијанима су, међутим, као бившој фашистичкој сили, врата Међународног салона затворена.

Испред самог улаза у Гран Пале, где се одржава салон, Пинин Фарина поставља два чудесна аутомобила „алфа спорт 2500 кабриолет“ и „ланчу априлију“. „Овај вражји Пинин Фарина приредио је самостални салон, коментарише француска штампа, „његова алфа спорт 2500“ је најфотографисанији аутомобил у Паризу.

На Женевском салону 1946. нови „алфа ромео кабриолет“, назван „Златна стрела 2500 спорт“ изазива бујицу одушевљења. Одмах га наручују египатски краљ Фарук, принц Али Кан, принц од Монака, филмске звезде Рита Хејворт, Тајрон Пауер..

Али, осим вансеријских аутомобила ручне израде „Алфа Ромео“ мора, како би се издржавао, да прави и индустријска кола.

СЕДАМ РОМЕА, БЕЗ ЂУЛИЈЕТЕ

Једне вечери у Паризу француски возач Пјер Вилмил извео је у ресторан седам познатих механичара–конструктора из „Алфа–Ромеа“. Док су седели за столом, пришао им је непознати господин руског порекла, представио се и, рекавши да их зна из виђења, додао: „Овде седи седам Ромеа, штета што нема ниједне Ђулијете“.

Тако је 1954. добио име серијски аутомобил „Ђулијета спринт“. Он се и данас сматра једним од најбољих „алфа ромеа“ свих времена. „Ђулијета“ је убрзо прилагођена потребама агената јавне безбедности под надимком „пантера“ и карабињера са именом „газела“.

Од „Ђулијете“ је 1962. године настала „Ђилија“, први серијски аутомобил с пет степена преноса (брзина). Једна њена верзија, „спајдер 1600“, плод Пинин Фаринине маште, добила је име „дует“. Овај модел налази се у музејима као уметничко дело.

„Спајдер 1600“ купио је професор Алберт Сејбин, творац серума против дечје парализе, а модел „1750“ возила је британска краљица Елизабета II за време приватне посете Француској. Совјетски космонаут Титов испробао је један модел док је боравио у Риму и изјавио: „Ово је права земаљска ракета!“

Немогуће је набројати све моделе и верзије спортских и путничких, серијских и вансеријских аутомобила које је до данас направио „Алфа Ромео“, у неколико великих фабрика. Испробава их на својој писти скривеној од погледа. И некадашње и садашње „алфе“ су „светска легенда на четири точка“.

Није тек онако амерички аутомобилски магнат Хенри Форд говорио: – Кад год видим како пролази неки „алфа ромео“, увек му скинем шешир.

Б. ДОЖИЋ

ХИТ

РЕКОРДИ

Мит Лоуфов (Meat Loaf) албум „Батина из пакла" („Bat Out Of Hell") провео је од 1978. до 1985. године на британској листи од сто најпродаванијих албума 324 недеље без прекида. Ова плоча је пре те, заиста импозантне серије, била на листи још четрдесет недеља али у краћим размацима. Тако је „сакупила" на листи укупно 364 недеље.

За сада недостижан рекорд од 381 недеље на овој листи држи Албум филмске музике „Звук музике" („The Sound of Music".)

Мит Лоуфов резултат, па и остали из Велике Британије, међутим, ситница су у поређењу са успехом албума „Тамна страна месеца" („Dark Side Of The Moon") групе Пинк Флојд. Он је на америчкој листи албума више од једанаест година био међу првих двеста.

ПРИМЕРИ

Једна од тренутно највећих роцк звезда Америке, Принц (Prince) широј јавности је познат и као композитор, текстописац, аранжер, гитариста, певач и продуцент.

Још као дечак, без ичије помоћи научио је да свира гитару, бас гитару, бубњеве и инструменте са клавијатурама. Све ово свира и на својим плочама.

Захваљујући томе, Принцу је за снимање плоча неопходан само један сарадник – тонски снимател. Узгред, на последњим Принчевим плочама снимател је једна жена – Пеги Мекрири, а то је велика реткост у свету рока.

СВЕ ПЛОЧЕ

АЗРА

„Азра" (Југотон, 1980.)
„Сунчана страна улице" (Југотон, 1981.)
„Филигрански плочници" (Југотон. 1982.)
„Равно до дна" (Југотон. 1982.)
„Сингл плоче 1979-1982.)
„Кад фазани лете" (Југотон, 1983.)
„Криво срастање" (Југотон, 1984.)

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Волим да певам баладе, али не могу да слушам себе како певам четири песме... досади ми.

Филип Бејли

ИСКРЕНО

ПЕЂА Д'БОЈ

Ако неком завидим, онда су то музичари који раде у бољим условима него што је то случај код нас. Док сам био члан немачке групе Jane (Џејн), морао сам само да мислим како да правим што боље песме. О свему осталом бринули су људи којима је то био посао. А овде морам све сам: јурим плакате, уговарам концерте, делим новинарима плоче...

Рок музичари у Мађарској, рецимо, имају социјално осигурање, пензијски стаж. Друштво их третира као и остале уметнике и води рачуна о њима. Мислим да смо и ми то заслужили.

НЕСРЕЋАН БРОЈ

Пол Хардкастл (Paul Hardcastle) је тек својим петим синглом са називом „19" успео да се угура на прво место Британске топ листе синглова. Ту није крај Хардкастлове игре с бројевима. Овом плочом, која је већ прве недеље по издавању била на четвртом месту, а Хардкастл је први пут у каријери прекорачио 41. место поп листе, где су се зауставила два његова претходна најбоље пласирана сингла. Он данас број 41 сматра несрећним јер му је два пута измакло да се појави у ТВ емисији „Top Of The Pops" у којој се емитују само првих четрдесет песама са листе.

СВАКА СЛИКА ПРИЧА

ИНСТРУКТОРИ ПРОТИВ КИШЕ

Први велики самостални београдски концерт Бајаге и Инструктора, одржан 8. јуна на Ташмајдану, завршен је тријумфално са четири биса и пред препуним гледалиштем. Ништа необично кад је у питању ова група да нису наступили у немогућим условима. Наиме, два сата пре почетка концерта почело је невреме праћено јаком кишом која је падала и током већег дела концерта. Како ни бина ни микс-пулт нису били покривени, у питању је било и само одржавање концерта. Од пљуска су прегорела сва три инструмента са клавијатурама, пукле су четири коже на бубњевима, а из употребе су испале једна соло гитара и бас гитара. Инструктори су последња два биса свирали само уз једини употребљиви инструмент – Бајагину гитару.

АДРЕСЕ

Cindy Lauper
c/o CBS
Bleichstr. 64-66a
6000 Frankfurt/Main
BRD

*
*
*
*

David Bowie
c/o Electrola
Maarweg 149
5000 Koln 41
BRD

ПОНОВО:

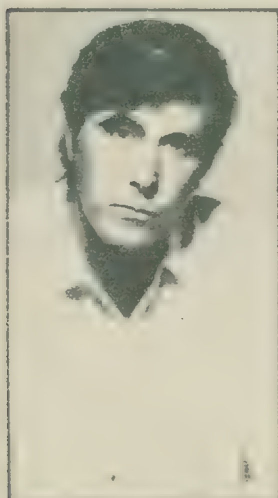

БРАЈАН ФЕРИ

Бивши певач бивше групе „Roxy Music" (Рокси мјузик), Брајан Фери огласио се после скоро трогодишње паузе.

Иако је дуго био одсутан, није заборављен. Сингл „Slave To Love" („Роб за љубав"), објављен као најава за албум, одлично је прихваћен и од публике и од критике. Исте су и прве реакције на албум „Boys And Girls" (Момци и девојке") који се седмог јуна појавио у продавницама у Великој Британији.

Пратећи музичари на овом Феријевом пројекту су људи импресивних имена и репутације: Nile Rodgers (Најл Роџерс), Mark Knopfler (Марк Нофлер), Dave Gilmoun (Дејв Гилмор) и Marcus Miller (Маркус Милер).

УСПЕСИ

ФИЛ – ПЕТ ПУТА

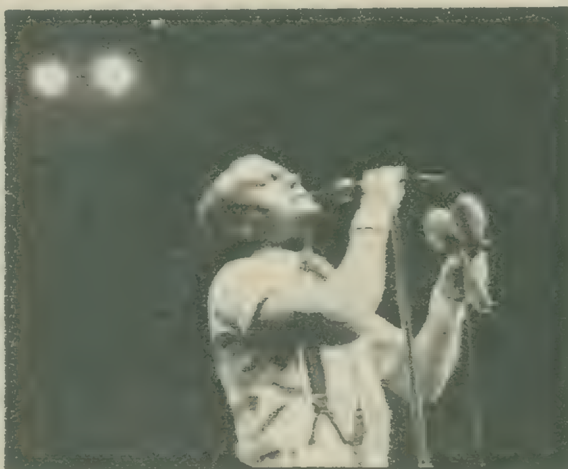

„No Jacket Reuired" нови соло албум Фила Колинса (Phil Kollins) је и његова до сада најуспешнија плоча. Продата је у Великој Британији, за прва три месеца у милион примерака а у Сједињеним Америчким Државама у милион и по примерака. Заузела је прво место на листама албума и у Аустралији, Ирској, Немачкој и још неким земљама.

Но, то није и једина његова плоча која се тренутно налази на листи сто најбоље продаваних ЛП плоча у Великој Британији. Два његова претходна соло албума („Hello, I must be going") (Здраво, морам да одем) и („Face Value") Вредност лица из 1981. односно 1982. године, још увек се налазе високо на листи.

Да Колинсови резултати буду још упечатљивији, на поменутој листи се врло добро котирају и две плоче где је он био продуцент: „Chinese Wall" (Кинески зид) Philip Bailey (Филип Бејли) и „Behind The Sun" (Иза сунца) – Ерика Клептона (Eric Clapton).

УПОЗНАВАЊА

ПОИНТ БЛАНК

Најпознатију југословенску блуз групу оформио је 1982. године гитариста Драгољуб Црнчевић. Поред њега, у првобитној постави, били су још гитариста Драган Марковић-Маре који је и сада члан групе, басиста Тимоти Дејвис и Мајк Шулц. Последња двојица су странци, Тимоти-Американац, а Мајкл-Аустралијанац. Они су се на својим путовањима по свету зауставили у Југославији. Тимоти Дејвис је учествовао и на снимању прве ЛП плоче „The Blues" („Блуз"), а Мајкл Шулц је још пре тога напустио групу. Заменио га је бубњар Мирољуб Вилотијевић. Ускоро по објављивању првог албума, и Тимоти Дејвис је напустио Југославију а на његово место је ускочио Александар Лабудовић.

Захваљујући живој концертној активности широм земље и добрим наступима, група је стекла широк круг поштовалаца. Тако је и први тираж плоче распродат. Ових дана у продаји се појавио и други њихов албум. Слушајући га видимо напредак од традиционалнијих блуз форми заступљених на првој плочи.

За Поинт Бланк су заинтересовани и неки инострани издавачи тако да постоји могућност да се нови албум групе појави у Италији и у Великој Британији, а група ће током августа учествовати и на једном великом интернационалном блуз фестивалу у Пољској.

****

ЧУВАМ ТЕ

НА КРАЈЊЕМ ЈУГУ АФРИКЕ ФАРМЕ НОЈЕВА НИЧУ КАО ПЕЧУРКЕ. ПОНОВО ЈЕ НА ЦЕНИ ПЕРЈЕ ОВИХ ПЛЕМЕНИТИХ И РЕТКИХ ПТИЦА. АЛИ, ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ТО И ЈЕДИНИ НАЧИН ДА СЕ ВРСТА СПАСЕ ОД ИСТРЕБЉЕЊА

Јединствена по изгледу и привлачна највише због лепоте перја ова птица, највећа на свету, одувек је била мета беспоштедног ловца. Почело је са афричким племенима која користе и перје и месо, да би средином деветнаестог века луцкаста европска мода буквално нагнала своје следбенике да нојевима дођу главе.

Да би прекинули масакр недужних животиња и истовремено индустрији обезбедили тражену сировину, неки су закључили да би било добро подизати фарме за узгајање нојева... Што је чак и овим птицама добродошло, јер су на тај начин избегле неминовно истребљење.

Али, прича почиње много раније...

Још око 1550. становништво на тлу данашње Либије узгајало је нојеве такође с циљем да производи и продаје њихово перје. Два века касније тиме су се бавили и домороци североисточне Африке.

Идеја да се нојеви припитоме и узгајају за производњу перја кренула је с југа Африке у деветнаестом веку, и то захваљујући чињеници да су они баш ту успевали да поднесу и најсуровије климатске услове. Подносили су сушу и нису подлегли епидемијама и паразитским болестима које су баш тада харале у овој области.

Почеле су да ничу веома опремљене фарме а упоредо с њима и веома лепе такозване „палате нојева" – домови првих узгајивача грађени у познатом колонијалном стилу. У свет је тада само с једног места годишње одлазило и по 70 тона нојевог перја. Прави бум, међутим, догодио се крајем деветнаестог и почетком овог века, у време које историја памти као „бел епок".

Кад је букнуо први светски рат трговина нојевим перјем је готово усахнула...

Данас једна од највећих фарми ових пернатих џинова налази се на крајњем југу Африке у долини Кару коју још називају и Земљом нојева. То је огромно суво и песковито пространство оивичено голим црвенкастим брдима преко којих непрекидно фијучу ветрови. Тешко је и замислити да је баш оваква природа прави правцати рај за ове птице.

Навикнути да живе у суровим условима, хране се највише травом и могу дуго да издрже без воде. У сваком случају, њихов јеловник је чудан колико и њихов изглед. Осим траве, свакодневно у стомак убаце одређену количину песка, комадиће метала или читаве шрафове, парчиће стакла, кости, чак и ситније камење које им, доказано, олакшава варење.

Ној има перја напретек. Кад дође време, хватају једног по једног и пошто му на главу набаце нарочиту капу уводе га у дрвену направу налик на јарам и везују. Тако не може ногама да се брани.

„Плакинг" – од енглеске речи „pluck" која значи черупање – почиње од крила. Малим јаким маказама одстрањује се најдуже перје, али тако што се пази на мембрану унутар које ће се појавити ново перо. Нојеве подвргавају овој операцији сваких осам до девет месеци и, уколико се не повреде нервна влакна, животиња није угрожена ни на који начин.

Од крила се прелази на тело чије је перје много краће и финије. Руке тада постају једино оруђе за извођење „операције" и појам черупања долази до правог изражаја. Али ној и то подноси без већих мука. Све у свему, триста педесет узгајивача у овом делу света годишње сакупи око 150 тона нојевог перја.

Перје се мери и одваја – по квалитету, типу и дужини. Одређена величина има и одговарајућу намену, а слаже се у специјалне дрвене преграде. Затим одлази на прераду. Испира се, бели и, једно по једно, суши.

Највећи део перја завршиће сасвим обично – као пајалица – јер човеку још није пошло за руком да створи нешто што ће на исти начин зрачити, за ову употребу веома важним, статичким електрицитетом. Само ће се прворазредно перје користити за оковратнике, украсне лепезе, огртаче, торбе, предмете за нашу гардеробу.

Долина Куру постала је царство нојева који ће засигурно обезбедити одржање врсте.

Д. Варагић

1. Његова „палата нојева" изгледа овако

2. Мужјак и женка (десно). У време љубави он је осваја игром. Истовремено је веома агресиван и са супарницима се бори снажним ударцима прса у прса

3. Мужјак чува гнездо. Ноћу он лежи на јајима, јер се његова боја најбоље поклапа са тамом. И обрнуто

4. Млади из јаја излазе после шест недеља. Првих дана перје им је слично јежевим бодљама

5. Одсецање најдужих пера

6. После одвајања, перје се испира, бели и суши – једно по једно

7. Припрема за „обраду"

8. Забава која нојевима такође не шкоди

9. Перје се одваја по квалитету, типу и дужини

ДА БИХ ТЕ ЧЕРУПАО

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

ЗАЉУБЉЕНА ЖЕНА

ДЕСЕТ ГОДИНА НИЈЕ ЗНАО ЗА ДРУГИ ПУТ ОСИМ ОНОГ КОЈИ ЈЕ ВОДИО ОД КУЋЕ ДО КАНЦЕЛАРИЈЕ. А ТОЛИКО ЈЕ ЖЕЛЕО ДА ПУТУЈЕ

Реј Бредбери

Било је око десет увече и њих двојица су полако шетали улицом и разговарали. Обојица су имали по тридесет пет година и деловали веома озбиљно.

- Зашто се тако рано враћаш кући? - питао је Смит.

- Зато - одговорио је Брејлинг.

- Чекај, човече, не буди такав. Ово ти је први излазак после толико година и идеш кући већ у десет.

- Мало сам нервозан, то је све.

- Кад боље размислим, ипак ми није јасно како си уопште успео да изиђеш. Већ десет година покушавам да те одвучем да попијемо нешто и испричамо се као у старим данима. И сада, кад си најзад изишао, тражиш да се овако рано вратимо кући.

- У сретним тренуцима треба бити умерен, како би били још лепши - покушао је Брејлинг да се нашали.

- Реци ми, молим те - почео је Смит подсмешљиво - јеси ли ставио неки прашак за успављивање жени у кафу?

- Не, тиме се никад не бих бавио. Ускоро ћеш видети шта сам смислио.

Ах, Рио де Жанеиро!

Стигли су до угла и завили у Брејлингову улицу.

- Нисам желео ово да ти кажем, али ти стварно имаш много стрпљења са својом женом. Брак је за тебе прави пакао, зар не?

- Ја не мислим тако - мирно је одговорио Брејлинг.

- Кад се само сетим оног лета 1979. године, када си намеравао да идеш у Рио...

- Ех, Рио де Жанеиро! Никад га нисам видео, а толико сам маштао о том путу.

- Сећаш ли се само: хистерисала је и претила да ће се убити ако се не венчате пре тог поласка, а после ти није дала да мрднеш.

- Мораш је разумети, Смите, увек је била помало нервозна.

- Назови ти то како хоћеш, али оно није било лепо од ње. Ти је никад ниси волео, чак си јој то и рекао...

- Да, рекао сам јој то јасно и гласно.

- А ипак си се на крају оженио њом. Зашто?

Брејлинг је беспомоћно слегнуо раменима.

- Нисам желео да се због мене убије. Затим, био сам заузет једним озбиљним послом па нисам много ни размишљао.

- Јадниче - уздахнуо је Смит потапшавши друга по рамену. - И тако живиш већ десет година: кућа - канцеларија и ништа више. Какав је то живот?

- Промениће се, Смите, промениће се. - Брејлинг се загонетно смешкао. - Дошао је тренутак који сам толико чекао. Погледај!

Из џепа је извукао комад хартије и пружио га Смиту.

- Карта за Рио де Жанеиро за следећи четвртак! - рекао је Смит не верујући својим очима.

- Да. Најзад ће ми се остварити давнашњи сан.

- А жена?

Брејлинг се и даље смешкао.

- Она за то неће ни знати. Вратићу се после месец дана и за моје путовање знаћеш само ти.

- Благо теби. Кад бих и ја могао...

- Па ни у твом браку, како ми се чини, не цветају руже - приметио је Брејлинг.

- Не знам како то да ти објасним - уздахнуо је Смит. - Моје жена претерује. Кад си у браку већ десет година, онда ти помало смета кад жена сваки час хоће да се мази и зивка те телефоном по неколико пута док си на послу. Чак ми се чини да се стање погоршава. Некад се питам да ли је могуће да жена после толико година још тако лудо воли мужа и да ли је то нормално.

Човек на прозору

Брејлинг се слатко смејао, а онда је изненада повукао Смита за руку.

- Ово је моја кућа - тихо је рекао. - Хоћеш ли да сазнаш како сам вечерас успео да изађем?

- Хоћу, разуме се.

- Погледај горе.

Смит је подигао главу и на другом спрату старе куће угледао човека који је стајао крај прозора и посматрао их. Могао је имати око тридесет пет година, тужне сиве очи и танке брчиће.

- Али... то си ти! - повикао је Смит.

- Пст! - рекао је Брејлинг и махнуо човеку на прозору. Човек му је одговорио на поздрав и навукао завесу.

- Што ово значи? - муцао је Смит држећи се за главу.

Неколико тренутака касније капија се отворила и на њој се појавио човек са прозора и пошао к њима.

– Здраво, Брејлингу, – рекао је.

– Здраво, Брејлингу, – одговорио је Брејлинг.

Били су потпуно исти. Смит се наједном сетио:

– То је твој брат близанац!

– Не, не – одмахнуо је Брејлинг. – Сагни се и стави уво на груди Брејлинга број два.

Смит је једно време оклевао, било му је непријатно, а онда је послушао друга.

Тик–тик–тик–тик–тик–тик–тик–тик...

– Је ли могуће? Ти тераш шегу са мном!

– Никад нисам био озбиљнији.

– Чекај, да ослушам још једном – рекао је Смит бришући зној са чела.

Тик–тик–тик–тик–тик–тик...

У кутији, у подруму

Смит је буљио у Брејлинга број два док му се овај смешкао. Онда је бојажљиво пружио руку и дотакао му образ...

– Зар није потпуно успео? – питао је Брејлинг.

– Невероватно! Чак су му и руке топле... Где си га набавио?

– Ево ти карта, на њој све пише. Смиту су слова играла пред очима али је ипак прочитао:

„Удвостручите себе или своје пријатеље. Људи од пластике, идентични су оригиналу. Гарантовано отпорни на све. Де лукс модели, од 8. 000 до 15. 000 долара. Сва обавештења у Компанији за израду лутака."

– Нисам знао за ово. Откад ради ова компанија? – питао је Смит.

– Немам појма. Ја сам свог двојника добио пре месец дана и држим га у подруму, у кутији. Моја жена никад тамо не завирује, а само ја имам кључ од кутије. Вечерас ми се баш излазило, па сам послао њега да седи са мојом женом, а ја сам за то време скокнуо до тебе.

– Одлична идеја. Он чак има и мирис твоје воде после бријања.

– Потпуно смо исти, тако да жена није могла баш ништа да примети. И следећег месеца он ће седети поред ње сваког дана, а за то време ја ћу, после дугих десет година чекања, шетати по Рију и уживати у његовим плажама и карневалима. Кад се вратим, Брејлинг број два ће морати опет у своју кутију, до неке следеће згодне прилике.

Смит се замислио.

– Хоће ли он моћи да се креће по кући читав месец а да се ништа не примети?

– Него шта! Чак и шест месеци ако је потребно. Уопште се не разликује од човека: једе, спава, зноји се... све природно, да природније не може бити.

Брејлинг је потапшао лутку по рамену.

– Хоћеш ли бити пажљив према мојој жени, Брејлингу?

– Твоја жена је веома пријатна – рекла је лутка. – Чак мислим да ћу је заволети.

Смит је повукао друга за рукав јер му је било непријатно да разговара о томе пред лутком.

– Хоћеш ли ми рећи где могу да набавим једног таквог?

– Што да не? Ево ти адресе.

Смит је сав срећан окретао картицу у руци.

– Теби је лакше – рекао му је Брејлинг док су се поздрављали. – У твом случају у питању је љубав, а у мом...

– Ох, да. Нети ме лудо воли – осмехнуо се Смит. – Али, знаш како је, добро ће ми доћи да се мало одморим од те љубави. Тако чиним и њој услугу: моћи ће мог двојника да гњави до миле воље.

– Наврати понекад до моје куће док ја будем у Рију – подсетио га је на крају Брејлинг – Мојој жени би било чудно што те одједном нема.

– Ништа не брини – насмејао се Смит. – И велико ти хвала!

Док се враћао кући аутобусом, Смит је прочитао картицу коју му је дао Брејлинг. Тамо је стајало да клијент мора да се јави компанији, како би му узели меру и детаљан опис. Лутка ће бити готова за два месеца. „Није лоше", помислио је Смит и звиждућући изашао из аутобуса.

Хладан зној

Што се тиче новца којим ће платити лутку, ту неће бити тешкоћа. На штедној књижици има 15. 000 долара. Узеће одатле 10. 000 и Нети неће ни приметити. Вреди дати толики новац за овакву ствар.

Откључао је врата свог стана и одмах се упутио у спаваћу собу. Тамо је лежала Нети, лепа, црне косе и румених усана. Овако мирна, док спава, била је симпатична и мила. Осетио је чак жељу да је пољуби. Онда се тргао. „Ех, Нети, Нети", помислио је. „Да си сад будна, обесила би ми се око врата и не би ми дала мира цело вече".

Пошао је до ормана у којем је стајала књижица. Међутим, кад је проверио колико у њој још има новца, облио га је хладан зној.

– Недостаје десет хиљада долара! – завапио је. – Шта ли је Нети могла да уради с толиким парама? Сигурно је куповала оне глупе шешире и скупу шминку, ето шта је урадила. Шта ћу сад?

Ван себе од беса, стао је да буди жену.

– Нети! – викао је. – Нети, пробуди се!

Нети се није ни померила.

– Шта си урадила с мојим новцем, говори! – почео је да је дрмуса.

Нети је нешто неразумљиво промрмљала и промешкољила се. Светлост из предсобља осветљавала је њено лепо лице.

Тек тада му је пала на памет једна страшна мисао. У први мах је одбио да у то поверује, али нешто га је нагнало да наслони уво на груди своје жене.

– Нети! – повикао је очајнички.

Тик–тик–тик–тик–тик–тик...

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

(ЖИЧАНИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	м	а	л	и	ц	и	о	з	н	о	с	т
14	а	в	а	н	г	а	р	д	и	с	т	и
15	н	е	р	в	16	к	а	р	н	е	о	л
17	д	р	в	о	н	о	ш	а	18	д	н	о
19	о	б	а	л	а	20	а	в	21	л	о	в
22	л	а	23	у	н	а	ц	24	т	а	т	и
25	и		26	ц	а	р	27	с	а	т	е	н
28	н	29	г	и	30	с	т	р	м	и	н	а
31	а	р	и	ј	а	32	р	33	б	34	и	35
	36	е	т	а	37	к	а	н	у	и	с	т
38	о	с	а	39	р	е	п	о	р	т	е	р
40	к	о	р	п	у	с	41	м	а	о	р	и
42	о	р	а	н	ж	а	д	а	43	н	и	к

ВОДОРАВНО: 13) злурадост, злобност. 14) предводници, припадници авангарде. 15) живац. 16) полупрозирни калцедон. 17) који носи дрва. 18) данце 19) ужи појас земље уз воду. 20) скраћеница за авенија. 21) убијање дивљачи. 22) знак за лантан. 23) десна притока Уне. 24) француски комичар и глумац, Жак. 25) узвик за изражавање јаких осећања. 26) император. 27) врста тканине. 28) знак за њутн. 29) француски књижевник, Де Мопасан. 30) стрма страна брда, низбрдица. 31) мелодија. 32) скраћеница за радијус. 33) друго слово азбуке. 34) аутомобилска ознака за Италију 36) грчко слово. 37) спортист који вози кану. 38) зоља. 39) новинар, дописник. 40) већи војни састав. 41) староседеоци Новог Зеланда. 42) пиће од сока поморанџе. 43) име америчког глумца Нолта.

УСПРАВНО: 1) жичани музички инструмент, омиљен у Италији (слика 1). 2) совјетски шаховски велемајстор Јуриј. 3) стадијум у развоју инсеката. 4) супротно од еволуција (мед.). 5) скраћеница за центиграм. 6) премда, мада. 7) место у Шумадији у којем је Карађорђе изабран за вођу првог српског устанка (2. 02. 1804. године). 8) који није болестан. 9) градић код Задра. 10) ставити седло на коња. 11) врста спортисте (мн.). 12) тиково дрво. 16) роман Емила Золе. 20) уметност (лат.). 21) жичани музички инструмент источњачког порекла са 4-6 жица (слика 2). 24) знак за стронцијум. 26) жичани музички инструмент из породице лаута са 6 жица (слика 3). 27) ров за кромпир. 29) подручје, делокруг рада. 30) прво слово азбуке. 32) врећица од папира. 33) опасна рана на слузокожи која се брзо шири (мед.). 34) универзитетски град у Енглеској. 35) превара, обмана. 36) орган чула вида. 37) кармин за усне. 39) иницијали чилеанског песника Неруде. 41) скраћеница за динар.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

У прошлом броју осмосмерка је била с коначним решењем

ЧЕТВОРОНОГИ НОВАЦ

Средином прошлог века у америчкој савезној држави Тексас говеда је било много, а новца мало, па је цедуља на којој је писало „крава и теле", уз потпис онога ко је пушта у оптицај – важила као платежно средство у вред-

ности од десет долара. Таква цедуља је ишла из руке у руку као новчаница и по неписаном правилу нико од потписника за њу није тражио краву и теле „у натури". Ипак, ако би то коме баш пало на ум, могао је од власника цедуље добити по два назначена грла.

Такве „приватне паре" у Тексасу створене су по узору на новац из старе Грчке. Тамо се у античко време, на грубо израђеном металном новцу, налазио отисак вола. Латинска реч за новац – ресима .– баш и потиче од тог „грчког вола", јер ресис значи говедо.

ЗМАЈ, ИГРАЧКА ИЛИ...

Још и данас – као и вековима досад – на Далеком истоку воде се препирке да ли израда папирних змајева спада у праву или примењену уметност. У сваком случају, у својој постојбини, Кини, змајеви од хартије имали су практичну примену: војници су их користили да би добили у ваздуху трећу тачку (поред две на земљи) за мерење растојања, рибари за обележавање положаја својих мрежа, удаљени суседи за размену порука.

Кад су пре десет векова змајеви стигли у Јапан, служили су у симболичне и декоративне сврхе. Богати људи пуштали су раскошно украшене змајеве да полете као доказ свог благостања. Поједине области имале су своја обележја на змајевима – соко за град Јоксуку, буба, лепеза или чигра за Нагоју, ратник за Суругу – а појединци су чак правили змајеве с ликом корњаче и дизали их пут неба да би од богова измолили дуготрајан живот.

Кад је змај доспео на Запад, брзо је нашао и научну примену. Године 1749. Александар Вилсон мерио је помоћу њега температуру горњих слојева ваздуха, Бенџамин Франклин 1752. испитивао муње, сер Џорџ Кејли основе ваздухопловства.

Данас за све те научне сврхе постоје много поузданији научни инструменти, па је змај од хартије (али и других савремених материјала) постао играчка за децу – али и за одрасле.

ОЛД КРЕСОЈЕ

by Roger Bollen & Gary Peterman

КРЕМЕНКО

By W. HANNA & J. BARBERA

ПЕТЉАРИЋИ

By Mr. and Mrs. George Smith

РИЛЕ И ГИЛЕ

AL SMITH

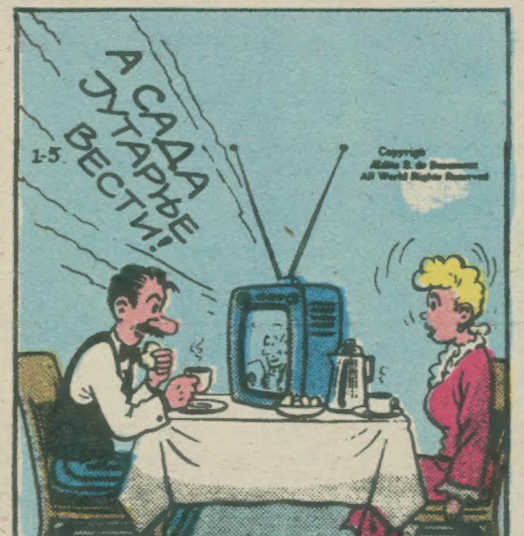

ЗАШТО НИТ И ЗАШТО БАШ ЦРВЕНА?

Променио сам до данас три наставнице матерњег језика и књижевности и све су имале, да тако кажем, исту узречицу: кад год су изводиле анализу каквог дела, могао сам бити сигуран да ћу чути оно фамозно „та мисао се као црвена нит провлачи". Срећем овај израз често и у предговорима књига које су нам обавезна лектира, па ме интересује шта се то и како провлачи и зашто је ова нит баш црвена.

РАДЕ ГЛИШИЋ,
11000 Београд
Вељка Влаховића 211

Изгледа да овај израз вуче порекло негде из прве половине 17. века и то из британске флоте. Наиме, управо тада је у енглеској морнарици издата строга наредба да се у свако морско уже, од најтањег до најдебљег, обавезно мора уплести јака црвена нит која, прво, мора одлично да се види и, друго, никако се не може извући а да се конопац не прекине. Чему то? Није интендантима краљевске морнарице било до лепоте и украшавања ужади, разлог је био много прозаичнији: на овај начин они су хтели да стану на пут једном обичају морнара који су често крали државну имовину (тј. ужад) и у лучким крчмама је продавали за виски, рум, или пиво. Читава армија чиновника обилазила је по лукама места где су морнари најрадије свраћали и ако би спазила ужад с црвеном нити, на лицу места хватали су преступнике и, без суда, упућивали их у тамницу.

Први је овај израз употребио у метафоричном, пренесеном смислу речи, велики немачки песник и драмски писац Јохан Волфганг Гете (1749–1832). Године 1804. он је у роману „Избор по сродности" први употребио фразу о „мисли која се као црвена нит провлачи кроз..." Десетак година ову фразу, не као цитат Гетеа, још мање као подсећање на строго правило енглеске флоте, почели су широко да употребљавају француски говорници и публицисти, а њиховим путем наставили су немачки, енглески, руски, амерички новинари и – југословенски професори.

Фраза се као црвена нит провлачи кроз сва њихова предавања...

НЕМАМ МИРА ЗБОГ ЕМЕНТАЛЕР СИРА

Уживам кад једем сиреве, али од свих највише волим ементалер. Због тога ме занима одакле он потиче и како је добио име.

МИЛОЈЕ КРСМАНОВИЋ,
Браће Јовановић 19
26000 Панчево

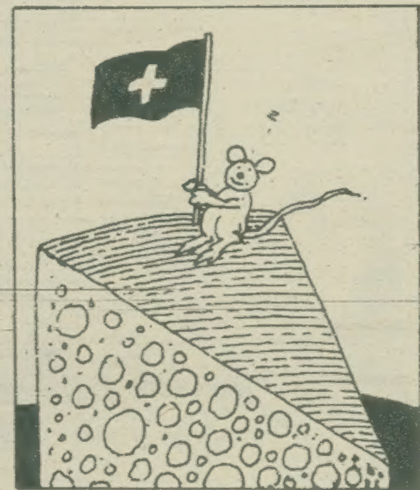

У швајцарском кантону (покрајини) Берн налази се Ементал, предео богат шумом и брдским ливадама. На њима пасу краве швајцарске расе, од чијег се млека праве чувени сиреви, међу њима и ементалер, данас познат целом свету.

КОБИЛА КОЈА УДАРА НОГАМА И РУКАМА

Рубрику „За читање наглас" у Забавнику број 1747, у којој су објављени „бисери" које је из ђачких писмених задатака покупио књижевник Миладин Ћулафић, заиста смо читали наглас: неки су нас насмејали до суза, над другима смо се замислили. Волели бисмо да бар у Малој пошти објавите још неколико ових мисли из књиге „Гримасе по ваздуху".

ПОРОДИЦА СТЕПАНОВИЋ
Димитрија Туцовића 2
19210 Бор

Вода човеку служи за изградњу организма а ракија напротив.

Борци за слободу, равноправност и велике идеје отишли су на рад у иностранство јер овде више немају посла.

Тај човек има кобилу која удара и ногама и рукама.

Недељом ловци неуморно тумарају по шумама и кваре празнично расположење дивљачи.

Узео сам пушку, напунио је оружјем.

Прсти служе човеку за исхрану.

Колико има птица, зечева, мишева, веверица и других живих људи у шуми.

Зар није лепо гледати сунце и кишу како иду заједно улицом и смеју се.

Моја глава је неисцрпно богата али чиме?

ПРВИ МЕЂУ КЛАВИРИМА

На клавирима на којима су свирали најпознатији пијанисти виђала сам исписано „STEINWAY & SONS". Занима ме шта значи овај натпис.

ВИОЛЕТА МАРКОВИЋ,
Рамиза Садикуа 9
38000 Приштина

Пошто је 1836. године направио први клавир, Хајнрих Енгелард Штајнвег (1797–1871), немачки досељеник, основао је у Њујорку

1853. фабрику ових музичких инструмената. Већ 1855, две године након оснивања, Штајнвегова фабрика се прочула приказавши на изложби у Њујорку клавир с металним оквиром изливеним у једном комаду и жицама напетим у крст. Временом је фабрика овог заљубљеника у музику постала произвођач најбољих клавира на свету. Штајнвег је 1864. године своје име „поенглезио" у Стејнвеј и, стекавши велико богатство, саградио концертне дворане у Њујорку, Лондону, Берлину и Паризу. Његову, у сваком смислу гласовиту фирму наследили су синови („Стејнвеј и синови") и подигли нове фабрике у Лондону 1875. и Хамбургу 1880. године. Клавири марке „Стејнвеј и синови" сматрају се најбољима у својој врсти.

Занимљиво је да су чувене фабрике и данас власништво ове породице која тако наставља оно што је започео њихов предак Хајнрих.

ПРАШИНА И СИРУП ОД МЛЕКА

Ко се то лепо сетио да направи кондензовано и млеко у праху?

НИКОЛА ПЕТРОВИЋ,
Булевар АВНОЈА 116
11070 Нови Београд

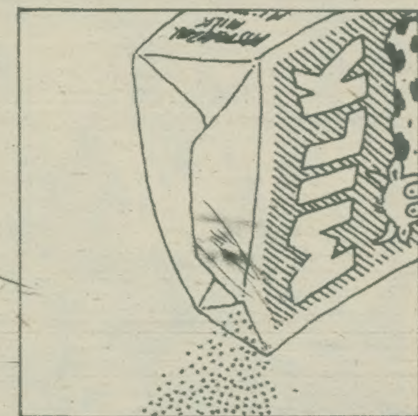

За „гушће млеко" први се у историји заинтересовао Француз Апер и то још у 18. веку. Он је пуш-

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Габријела Михајловић, 12242 Нерасница – има 15 година, воли спорт, музику и компјутере.

Маријана Дружић, Владимира Назора 15/4, 58340 Кардељево – има 12 година, воли забавну музику, сакупља постере.

Драгица Ненадовић, Мише Дубића 32, 34300 Аранђеловац – има 12 година, сакупља слике паса, прави луткице од папира, воли музику.

Ђурђица Ловренчић, Максима Горког 63, 42300 Чаковец – има 13 година, воли музику, сакупља постере.

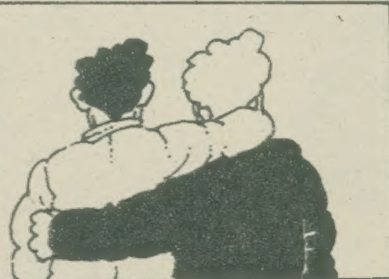

Наташа Николић, Загребачка 50, 35000 Светозарево – има 13 година, сакупља постере.

Данијела Чебић, Васа Раичковић 8, 81000 Титоград – има 10 година, воли музику, сакупља постере и салвете, навија за Црвену звезду.

тао да млеко испари на једну трећину после чега је могло дуго да се чува у херметички затвореним боцама. „Прекратак“ корак до данашњег млека у праху, рећи ће неко. Да, али ништа боље није прошао ни његов земљак и савременик Малбек који се, опет, превише истрчао да би га савременици схватили и прихватили његов изум. Он је млеко кувао док потпуно не испари, а добијени суви прашак мешао са шећером и чувао у оловној фолији.

Сто година касније, 1835 и 1837, патент за „густо млеко“ и то један за кондензовано (у туби или конзерви), други за оно у праху, добили су Енглез Њутн (наравно један презимењак чувеног физичара) и Француз Делињак. А изуми Апера и Малбека? Нису ваљда остали у гомили оних злосрећних проналазака каквих је у историји напретек. Ни случајно! После два века, недавно се појавило кондензовано млеко прављено баш по Аперовом методу и млеко у праху на Малбеков начин.

ЈЕДНОМ ЋЕШ И ТИ ОТИЋИ У ХАГ

Водили су нас овог пролећа на екскурзију у Београд, па смо посетили планетаријум на Калемегдану одакле смо гледали звезде. Занима ме како се још могу осматрати небеска тела.

МАЈА АНТИЋ
Ивана Милутиновића 21
18000 Ниш

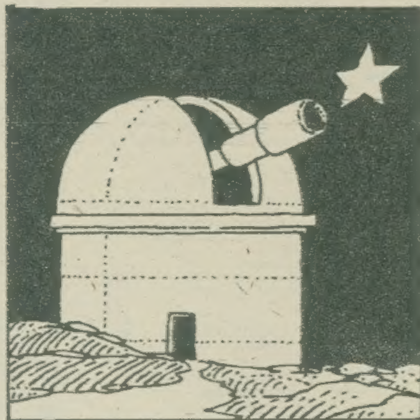

У Хагу у Холандији отворен је први електронски планетаријум у Европи, па би морала да тамо отпутујеш ако желиш да боље видиш звезде.

Овај планетаријум је компјутеризован, а у рачунару се чувају информације о 6.700 звезда које су удаљене 650 светлосних година од Сунца. После компјутерске обраде информације, одабрана звезда се уз помоћ широкоугаоног сочива пројектује на куполу планетаријума са учесталошћу од 25 кадрова у секунду.

Ми се лепо надамо да ћеш ти тамо стићи. Погледај неку звезду и за нас.

ТРОВАЊЕ БЛИЖЊЕГ СВОГ

Знам да су се кроз историју људи често међусобно тровали, да је то некад био најједноставнији начин обрачуна међу противницима. Био је то начин да се неко домогне блага, да се уклони нека виђенија личност... Да ли су та погибељна тровања отпочела у ближој или даљој историји?

КАТАРИНА КРЊЕТИН,
Гоце Делчева 15
11000 Београд

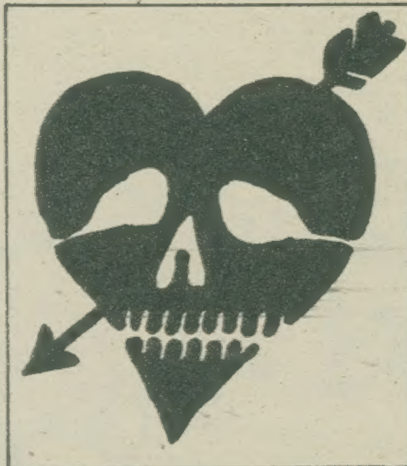

Тога је, нормално, било одвајкада. Ево једне епизоде из 331. године пре наше ере – из старог Рима.

Те године, кад су конзули били Марко Марчело и Карло Валерио, у граду је откривено више сумњивих смртних случајева. Сви људи умирали су на исти начин (имали исте симптоме) и сви су редом припадали угледним и, што је још важније, богатим породицама. Фабио Масимо, тада одговоран за безбедност грађана, никако није успевао да уђе у траг непознатом убици.

Ко зна колико би њих платило главом да једног дана нека ропкиња није понудила да открије тајну, али под условом да јој се да опроштење и слобода. Конзули су то прихватили и за кратко време редари у Риму ухапсили су више дворских дама такозваних матрона.

На суђењу у Форуму оптужене су за тровање. Две од њих, Корнелија и Серђа, браниле су се тако што су тврдиле да су оно што је код њих пронађено користиле искључиво за справљање лекова и да је глупо називати то отровом.

– Онда нећете имати ништа против да на себи испробате делотворност тих лекова! – дочекао их је судија.

Даље и сами знате... Њих две су умрле на лицу места, а исту судбину, само на други начин, доживело је осталих двадесет.

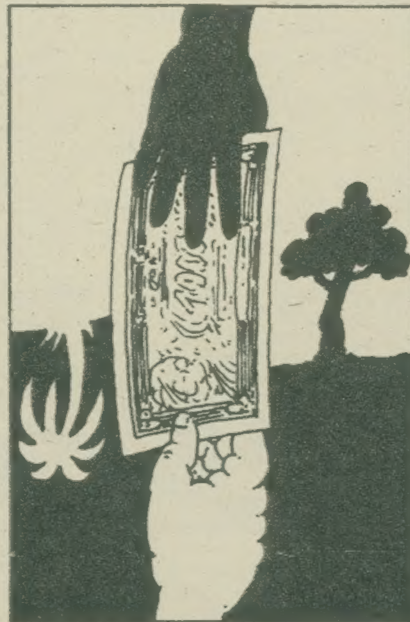

ИЗ ГАНЕ У ТЕСЛИЋ И БРЕСТОВО

Завршен је наш мали конкурс поводом писма двојице младића из Гане који желе да се дописују са читаоцима Забавника и размењују новчанице. У нашу редакцију стигло је неколико стотина писама, разгледница и дописница, а поштар је прво донео писма ***Мире Масатовића,*** *Пролетерских бригада 1, 74270 Теслић и* ***Саше Оцокољића,*** *35223 В. Поповић, Брестово. Овим читаоцима послаћемо по једну новчаницу из Гане.*

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе „Политикин забавник“
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљејић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Зора Продановић, Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић

ЧЛАНОВИ САВЕТА ИЗ РЕДАКЦИЈЕ

Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић, Петар Милатовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Петрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 60,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 663,00 динара, полугодишња 1.326,00 динара, годишња 2.652,00 динара
ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 1.326,00 динара, полугодишња 2.652,00 динара, годишња 5.304,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 22.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 65.–
ШВЕДСКА	Шкр. 189.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 198.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 55.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Насловна страна:
ДРАГАН РУМЕНЧИЋ

WALT DISNEY
МИКИ

ЈЕ Л' ВИДИШ КАКВЕ СВЕ РОЂАКЕ ИМАМ?
ЗАИСТА СУ НЕВЕРОВАТНИ!
РЕТКЕ ПТИЦЕ

МОРАМ ЧАСКОМ ДА ТЕЛЕФОНИРАМ! ВИДЕЋЕМО СЕ ОВДЕ ЗА ПОЛА САТА!
ВАЖИ!

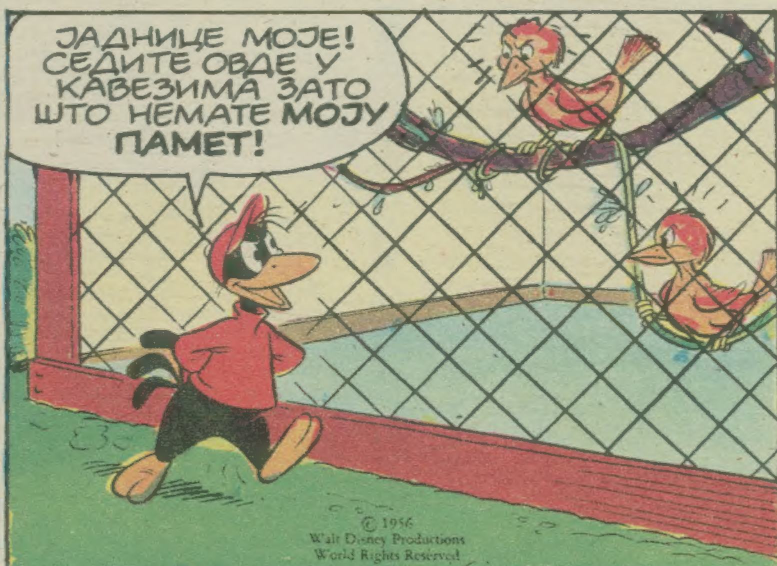
ЈАДНИЦЕ МОЈЕ! СЕДИТЕ ОВДЕ У КАВЕЗИМА ЗАТО ШТО НЕМАТЕ **МОЈУ ПАМЕТ!**

ЕЈ, ЗДРАВО РОЂАЧЕ! ОТКУД ТИ?
ДОШ'О МАЛО ДА ТЕ ВИДИМ, ТИКВАНЕ ЈЕДАН!

ПА, КАКВА ТИ ЈЕ ХРАНА?
У ПОСЛЕДЊЕ ВРЕМЕ ЈЕ ОДЛИЧНА! ДОЂИ ДА ВИДИШ!

САМО ПОЛАКО, ДА НЕ ИСПРЉАШ ОДЕЛО!
ЈОШ НИКАД НИСАМ БИО У КАВЕЗУ!

ЈЕ Л' ОВО ТИ ЗОВЕШ ОДЛИЧНО?
САЧЕКАЈ ЈОШ МАЛО...
12-16

ЈАО, ГДЕ САМ ЈА? ШТА СЕ ДЕСИЛО?
ЋАО, БУКВАНЕ!

ЗАШТО СЕ ОНА ПТИЦА ТОЛИКО ДЕРЕ?
МА, ПУСТИ ЈЕ! ТА ВРСТА ЈЕ ПОЗНАТА КАО НЕУРАВНОТЕЖЕНА!
МИКИ, **ЈА САМ** ТВОЈ! НЕ НАСЕДАЈ ТОМ ПРЕВАРАНТУ!
WALT DISNEY